

Başyazı

**Türkiye'nin bir
Kürt sorunu vardır!
Çözümü de savaş değil
barıştır, müzakeredir!
Aksi:
Ard arda gelen
asker cenazeleridir!**

Devamı 42. sayfada

Bu Sayıda

- Savaşı Engelleyelim
TKP - 1920 (S.2)
- Vural Atis Yoldaşı Kaybettik!
TKP - 1920 (S.4)
- Cumhuriyet'in 100. Yılı'nda
TKP - 1920 (S.5)
- Cumhuriyet'in Sefaleti
Armağan MUTLU (S.9)
- Doğu-Batı Ölüm Sessizliği
Armağan MUTLU (S.11)
- "Dengé Zarokan"
Armağan MUTLU (S.12)
- Gazze Savaşı
Barış ALPER (S.14)
- TTB'ye Kayyum Atama Kararı
Berivan POLAT (S.18)
- İklim Sorunu Sınıf Sorunudur
Ceylan DENİZ (S.22)
- Sosyalist Olmanın Tarihçesi
Aydan DEVEN (S.28)
- Teknolojik İlerlemeler
Deniz ALTINER (S.30)
- Yılmaz Karahasan'ı Uğurlarken
Mehmet BAYRAK (S.37)
- Başyazı
Redaksiyon (S.42)

**Cumhuriyet'in 100. yılında
tarihimize yüzleşelim,
demokratik cumhuriyet
mücadelesini yükseltelim!**

Devamı 5 sayfada

**Teknolojik ilerlemeler,
sendikalar ve işçi örgütleri**

Devamı 30. sayfada

AÇIKLAMA :

Hamas ve İsrail devletinin insanlık dışı saldırılarına karşı çıkalım, Savaşın tüm Ortadoğu'ya yayılmasını engelleyelim!

AKIŞIĞI > TIKIĞI > AKIŞIĞI > BİRLEŞİMİ > DÜŞÜNME > BİRLEŞİMİ

AÇIKLAMA :
09/10/2023 tarihinde gönderildi.

Hamas ve İsrail devletinin insanlık dışı saldırılarına karşı çıkalım,

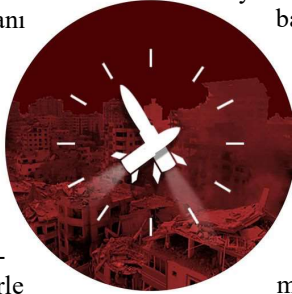
Savaşın tüm Ortadoğu'ya yayılmasını engelleyelim!

İSLAMCI İhvan hareketinin silahlı radikal kolu Hamas 7 Ekim 2023'te İsrail'e karşı büyük bir saldırı gerçekleştirdi. İsrail şehirlerine bir gecede 5000'den fazla roket atarak ve İsrail topraklarına girerek aralarında çocuk, kadın ve yaşlıların da olduğu 1000'den fazla İsrailliyi vahşice katletti, 100'den fazla insanı rehin aldı. Netanyahu hükümeti buna karşı Hamas'a savaş açtı. Gazze'ye havadan saldırıya geçti. Aralarında çocuk, kadın, yaşlı olmak üzere 1000'den fazla Filistinliyi katletti. Ayrıca Hamas'ın "kökünü kazımak" için bir kara operasyonu yapacağını, Gazze'yi "yerle bir edeceğini" açıkladı. Bölgeyi mutlak bir ablukaya aldı, suyunu, elektriğini kesti. Gazze'nin kuzeyinde yaşayan 1 milyondan fazla Filistinliye çağrı yaparak bölgeyi derhal terk etmelerini ve Gazze'nin güneyine gitmelerini buyurdu. Bunun büyük bir insani faciaya dönüşeceği açıktır. Hamas'ın yaptığı katliam, İsrail devletine Gazze'deki Filistin halkına karşı da katliama girişme hakkı vermez. Burada İsrail, insanlığı da uluslararası hukuku da ayaklar altına almaktadır.

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İSLAMCI İhvan hareketinin silahlı radikal kolu Hamas 7 Ekim 2023'te İsrail'e karşı büyük bir saldırı gerçekleştirdi. İsrail şehirlerine bir gecede 5000'den fazla roket atarak ve İsrail topraklarına girerek aralarında çocuk, kadın ve yaşlıların da olduğu 1000'den fazla İsrailliyi vahşice katletti, 100'den fazla insanı rehin aldı. Netanyahu hükümeti buna karşı Hamas'a savaş açtı. Gazze'ye havadan saldırıya geçti. Aralarında çocuk, kadın, yaşlı olmak üzere 1000'den fazla Filistinliyi katletti. Ayrıca Hamas'ın "kökünü kazımak" için bir kara operasyonu yapacağını, Gazze'yi "yerle bir edeceğini" açıkladı. Bölgeyi mutlak bir ablukaya aldı, suyunu, elektriğini kesti. Gazze'nin kuzeyinde yaşayan 1 milyondan fazla Filistinliye çağrı yaparak bölgeyi derhal terk etmelerini ve Gazze'nin güneyine gitmelerini buyurdu. Bunun büyük bir insani faciaya dönüşeceği açıktır. Hamas'ın yaptığı katliam, İsrail devletine Gazze'deki Filistin halkına karşı da katliama girişme hakkı vermez. Burada İsrail, insanlığı da uluslararası hukuku da ayaklar altına almaktadır.

Gerek Hamas'ın gerekse İsrail devletinin uyguladığı insanlık dışı vahşet şiddetle kınanmalıdır. ABD ve AB devletleri tek taraflı olarak İsrail devletinin yanında yer alırken, barışsever dünya kamuoyu hem Hamas'ın İsraillilere, hem İsrail devletinin Filistinlilere karşı giriştiği vahşete karşı çıkmakta, Filistin halkının İsrail'in işgal ve baskı politikasına karşı direnme hakkını savunmakta, barış isteyen İsraillilerin ve Filistinlilerin yanında yer almaktadır. Tek taraflı İsrail devletini desteklemek, onun Hamas'tan intikam alma adına Gazze'de girişeceği yıkım ve katliama arka çıkmak, Filistin ve İsrail halkları arasında yeni derin yaralar açacak ve Filistin sorununun barışçıl çözümünü daha da zorlaştıracaktır. Soğukkanlı davranma zamanıdır. İsrail hükümeti Gazze'ye yapacağı kara operasyonunu hemen durdurmalı, bölgedeki Filistin halkının tehdit yoluyla tahliyesini sonlandırmalıdır. Kan dökümüne son verilmeli, BM denetiminde görüşmelere derhal başlanmalıdır.

Hamas'ın böyle bir katliam gerçekleştirmesinden Netanyahu hükümeti de büyük ölçüde sorumludur. En gerici, bağnaz ve faşist güçleri içinde barındıran bu hükümet özellikle son zamanlarda uyguladığı baskıcı politikayla hem Batı Şeria'da hem Gazze'de Filistin halkına kan kusturmaktadır. İşgal altında tuttuğu Batı Şeria'ya Filistinlilerin topraklarına zorla el koyarak değişik ülkelerden gelen Yahudileri yerleştirmektedir. Mes-cid-i Aksa'da ibadet eden Araplara saldırıl-

makta, eziyet edilmektedir. Abluka altındaki küçük Gazze Şeridi'nde 2 milyondan fazla Filistinli "açık hava hapisanesi" koşullarında yaşatılmaktadır.

Bu insanlık dışı uygulamalara karşı Filistin halkında büyük bir öfke ve nefret birikmiştir. Hamas sık sık İsrail'e karşı silahlı, roketli saldırı veya fedai eylemleri yaparak halkın

bu duygularını kendi lehine çevirmeye çalışmaktadır. CIA ve MOSAD tarafından Filistin Kurtuluş Örgütü FKÖ'ye karşı rakip bir örgüt olarak kurulan Hamas zamanla Gazze'de FKÖ'ye karşı giriştiği kanlı iç savaşı kazanarak güçlendi ve hükümeti eline geçirdi. Laik ve liberal FKÖ ise, BM kararları temelinde Filistin devletinin kurulmasını barışçıl olarak sağlama taraftarıdır. Buna karşılık Hamas şeriatçı bir örgüt olup İsrail devletinin varlığını reddetmekte ve onun yok edilmesi için savaşmaktadır. Bu politika bir çıkmazdır ve en başta İsrail devletinin, ona destek olan emperyalist güçlerin Ortadoğu politikasına yaramaktadır.

Hamas'ın bu son saldırısını hem Amerikan CIA, hem İsrail gizli servisi MOSAD'ın haber alamamış olması mümkün değildir. Kaldı ki, Mısır Hamas'ın Gazze'de bir hazırlık içinde olduğunu İsrail'e bildirmiştir. Netanyahu hükümetinin gerekli önlemleri neden almadığı veya almak istemediği açık değildir. Bu soruların yanıtı ne olursa olsun sonuç İsrail-Filistin çatışmasını tırmandırmak isteyenlerin işine yaramıştır. Bu gelişme özellikle ABD egemen çevrelerinde İsrail devletini Ortadoğu halklarına karşı vurucu güç olarak kullanmak isteyenlerin, savaştan vurgunlar vuran silah tekellerinin çıkarlarına uygundur.

Gelişmeler Ortadoğu'yu yeniden bir barut fıçısına çevirmiştir. Çatışmalar Hizbullah'ın da müdahil olmasıyla bölgeyi, Ortadoğu'yu kaplayan bir ateş ocağına dönüşme tehlikesini içermektedir. ABD ve İngiltere-

nin gönderdikleri uçak ve donanma gemileri gerilimi daha da artırmaktadır. Bir anda Türkiye kendisini bu savaşın ortasında bulabilir.

Türkiye'de devletin tutumu nedir? Bugüne kadar İslamcı İhvan hareketinin kolu olan Hamas'ı her yönden sürekli destekleyen Erdoğan şimdi savaştan iki taraftan da "itidal" isteyen sözde barışçı tutumuyla

inandırıcı görünmüyor. Çünkü bu sorunda ateşkes ve müzakere öneren Erdoğan Türkiye'deki Kürt sorunu ve bölgedeki diğer sorunların çözümünü söz konusu olunca şahin kesilip şiddet politikasını, silahlı saldırı ve savaşçı tercih etmektedir.

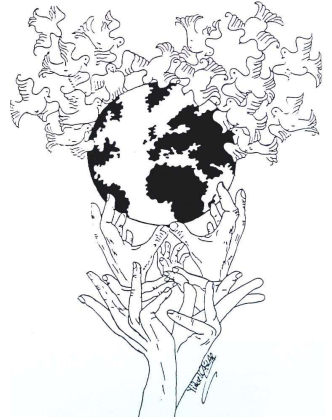
Türkiye halkları, halkların barışsever, devrimci ve demokrat güçleri, çevreciler ve feministler, sosyalistler ve komünistler bu gelişmelere seyirci kalmamalıdır. İsraili ve Filistinli barışsever güçlerin yanında yer almalı, hem Hamas'ın politikasına ve vahşet eylemlerine, hem de İsrail hükümetinin Filistin topraklarını işgaline, Filistin halkına yaptığı baskılara karşı çıkmalıdır.

Türkiye halklarının hem Filistin'de hem ülkede hem de bölgede savaşların durdurulmasına, barışın gerçekleşmesine katkı yapması sağlanmalıdır.

Filistin'de, Türkiye'de, bölgede barış için mücadeleyi yükseltelim.

TKP- 1920

www.tkp-online.com

VURAL ATİS YOLDAŞI KAYBETTİK!

PARTİMİZ bir savaş erini daha kaybetti. Vural Atis Yoldaş ani yakalandığı hastalığa yenik düştü, 17 Ekim 2023'de İzmir'de hayata gözlerini yumdu. O son nefesine kadar işçi sınıfının yüce davasına, demokrasi ve sosyalizm mücadelesine, Marksizm-Leninizm öğretisine bağlı kalan işçi sınıfının bir neferi, partimiz TKP'nin bir üyesiydi.

Vural yoldaş DİSK Maden-İş Sendikası'nda Kemal Türkler'in önderliğinde sınıf ve kitle sendikacılığı, tabanın söz ve karar sahibi olma anlayışıyla yoğrulmuş, Ege Bölgesi'nde DİSK ve Maden-

İş'in temsilciliğini yapmış, İzmir'de DGM ve MESS ezilmesinde öncü olmuş ateşli, bilinçli bir sendika militanıydı. O bu savaşlar içinde partisi TKP'yi bulmuş, hayatı kökten değişmiş, yepyeni bir atılım kazanmıştı. O bundan böyle hayatını partiyi işçi sınıfı içinde örgütlemeye, sınıf savaşını yükseltmeye adanmıştı.

Çünkü o Marksçı-Leninçi partisi olmayan bir işçi sınıfının tarihsel rolünü başarıyla oynayamayacağını biliyordu.

Vural yoldaş 80'li, 90'lı yılların karanlığında partisinin Suphici-Bilenci Marksçı-Leninçi devrimci rotasından şaşmadan yürümüş, Nabi Yağcı'nın solla birlik adına partiyi likidasyonuna karşı çıkmış, bir komünist gibi ayakta kalmayı başarmıştır.

Partimiz TKP'yi yeniden

ayağa kaldırmak için harekete geçen Şiko ve Yelkenci yoldaşlar ve onların Türkiye'de partiyi yeniden ayağa kaldırmak için çalışan yoldaşları Vural yoldaşı buldu-

lar. O tekrar partisine kavuşmanın heyecanı ile eski partililerin savrulduğu İzmir'de Partimiz TKP'yi yeniden ayağa kaldırmak için harekete geçti. Küçük de olsa başarılar sağladı. Ama ömrü yetmedi. Şimdi yoldaşları mücadeleye onun bıraktığı yerden devam edeceklerdir.

Partimiz TKP yaşıyor ve savaşıyor!

TKP-1920

www.tkp-online.com

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ

AÇIKLAMA :

Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz !

Cumhuriyet'in 100. yılında tarihimizle yüzleşelim, demokratik cumhuriyet mücadelesini yükseltelim!

29 Ekim 2023: Türkiye Cumhuriyeti 100 yaşında. Böyle bir gün ülkenin geçmişine ve geleceğine bakmak, bir döküm ve muhasebe yapmak, dersler çıkarmak için bir fırsat. Türkiye Cumhuriyeti'nin dünkü ve bugünkü durumu nasıldır? 100. yılı anmanın anlamı nedir?

Erdoğan Cumhuriyeti yıkmakta aktif, Atatürkçüler/Kemalistler çaresiz

Türkiye'de insanlar 100. yıla karışık duygularla girmekte. Başta Erdoğan ve siyasal İslamcı güçler olmak üzere gerici çevreler kendisine laik diyen bu cumhuriyeti yıkmak, yerine „Türkiye Yüzyılı“ sloganıyla İslamcı bir cumhuriyet kurmak için var güçleriyle mücadele ediyorlar. Erdoğan bir bahaneyle yüzüncü yıl etkinliklerini büyük ölçüde iptal etti ya da erteledi ve hedefindeki cumhuriyete doğru bir adım daha attı. 100. yılın coşkusunu yaşamak isteyen Atatürkçü/Kemalist çevreler ise azınlıkta ve direnme güçlerini kaybetmiş durumdadılar.

İşçi sınıfı, Kürtler ve diğer Türkiye halkları “hür milletlerin hür ittihadı” temelinde demokratik cumhuriyet mücadelesini yükseltiyorlar

İşçi sınıfı ve emekçiler, ilerici, sol, demokratik, devrimci güçler, sosyalistler ve

komünistler, başta Kürtler olmak üzere Türkiye halkları için bu cumhuriyet baskıcı, sömürücü, inkâr ve imhacı, asimilasyoncu, soykırımcı bir cumhuriyettir, katliamlar üzerinde yükselmiştir. 100. yılda herşeyden önce cumhuriyetin bu geçmişiyile yüzleşilmesi gerekir. İşçi sınıfı, devrimci demokratik güçler, Türkiye halkları bu cumhuriyetin aşılıp yerine “hür milletlerin hür ittihadı” temelinde demokratik bir cumhuriyetin kurulması için mücadele vermekteler. Gerek İslamcı gerekse Kemalist/Atatürkçü güçler birlik olup işçi sınıfının ve halkların bu mücadelesine karşı çıkmaktalar. Hem İslamcılar hem de Kemalistler/Atatürkçüler hâlâ cumhuriyetin kuruluşundaki, tek millet, tek vatan, tek devlet, tek bayrak, tek dil, tek din ilkeleri temelinde hayali homojen bir ulus devlet yaratmaya, Alevilere, Kürt ve diğer Türkiye halklarına karşı, inkâr, imha ve asimilasyon politikasını sürdürmeye çalışıyorlar. Erdoğan da bu ilkeler temelindeki politikasıyla

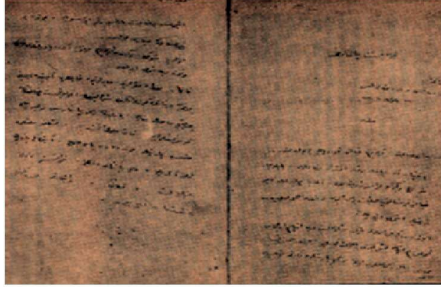

Kemalistleri/Atatürkçüleri teslim almakta, bir yandan laik cumhuriyete son vermeye öte yandan demokratik cumhuriyetin kurulmasını önlemeye çalışmaktadır. Gerçi işçi sınıfı ve emekçiler, devrimci ve demokratik güçler, Türkiye halkları bundan yüz yıl önce

demokratik bir cumhuriyetin kurulmasını başaramadı, ama bugün güçlerini birleştirirlerse gerçekten laik ve demokratik bir cumhuriyeti kurmayı başarabilirler.

Yüz yıl önce ve yüz yıl sonra Türkiye Cumhuriyeti

Kuşkusuz Türkiye bugün 100 yıl önceki durumda değildir. Birinci Dünya Savaşı'nın yıkıntıları arasında halkın ezici çoğunluğu yokluk ve sefalet içinde olan, yolsuz, susuz, elektriksiz, sanaysiz bir ülke şimdi 85 milyonluk, orta gelişmişlik düzeyinde, ama hâlâ yoksulluk ve sefaletle boğuşan, halkına refah ve mutluluk sağlayamayan, modern teknolojiyi ve bilimsel gelişmeyi yakalayamayan bir ülke haline gelmiştir. Osmanlı döneminin sonunda emperyalist

ülkelerin oyuncacı olan yarı sömürge bir ülke kapitalist yoldan gelişerek artık çevre ülkelere karşı yürüttüğü saldırı ve tehdit politikalarıyla bölgesel emperyalist bir ülke olmuştur. İçerde ise demokrasinin, insan hak ve özgürlüklerinin son derece kısıtlandığı, hukuk devletinden artık söz edilemeyen özellikle Kürt halkına ve demokratik muhalefete karşı ceberut, baskıcı bir cumhuriyet konumundadır. Kültürel olarak 100 yıl önce Mustafa Kemal'in kurduğu tek adam rejimi altında Batıcı modernliğe yönelirken bugün Erdoğan'ın kurduğu tek adam rejimi altında İslamcı tutuculuğa doğru yol alıyor. Üzerine oturduğu barbar Osmanlı kasnağını, soykırımcı İttihat ve Terakki anlayışını, bir asır boyunca uygulanan inkârcı, "tekeçi", imha ve asimilasyoncu, Kemalist/Atatürkçü ve İslamcı politikalarla aşamayan Cumhuriyet bu nitelikleriyle miyadını doldurmuştur. Ülke insanlarının en az yarısı, işçi sınıfı ve emekçilerin, aydınların Kürtler ve diğer Türkiye halklarının çoğunluğu sömürsüz ve zulümsüz, eşit, özgür ve özerk, barış içinde yaşayacakları "hür millet-

lerin hür ittihadı" temelinde demokratik bir cumhuriyet istemektedirler.

Türkiye Cumhuriyeti Sovyetlerle Batı arasında bir tampon devlet olarak kuruldu

İşgal güçlerine karşı Türk, Kürt ve diğer halkların verdikleri savaşın başarıya ulaşmasında, Cumhuriyetin kurulması ve ayakta kalmasında 1917 Ekim Devrimi'yle kurulan kuzey komşumuz Sovyet Rusya'nın para, silah ve politik yardımlarının büyük payı vardır. Bunu değerlendiren emperyalist İngiltere tutum değiştirerek Mustafa Kemal'i yanına çekme politikası izlemeye başladı. Mustafa Kemal ve çevresindeki İttihatçılar Londra Konferansı'na katılarak bu politikaya ayak uydurdular.

1915'de ve ardından başta Ermeniler olmak üzere Hristiyan halklara karşı yürütülen soykırımların üstü örtüldü. Mustafa Suphi ve diğer TKP yöneticileri katledildi, komünistler tutuklandı ve özgürlük isteyen Kürtlerin isyanları kanlı bir şekilde

bastırıldı. Böyle çelişkili bir süreç sonunda „ulusal egemenlik” kazanılırken Sevr yerine Lozan antlaşması imzalandı ve ardından Sovyetler ile emperyalist ülkeler arasında az çok denge politikası izleyen tampon ülke konumundaki Türkiye Cumhuriyeti kuruldu. Sovyetler Birliği ise Türkiye'ye dost elini uzatmaya devam etti. Ekonomik bağımsızlığın koşulu ağır sanayi ülkemizde başlıca Sovyetlerin yardımları sayesinde kuruldu. “Köylü memleketin efendisidir” diyen Mustafa Kemal ve toprak reformuna sırt çeviren Kemalist hükümetler toprak ağalarıyla iş birliği yaparak köylülerin köleliğini sürdürdüler.

Kürt sorunu, ulusal sorun Cumhuriyetten miras kalan bir yara

1921 Anayasasında Kürtlere tanınan özerklik hakkı 1924 anayasasında kaldırıldı.

Kürtlerin dili ve kimliği üzerinde yasak ve inkâr politikası başlatıldı. 100 yıl boyunca bütün cumhuriyet hükümetleri bu yasakları cumhuriyetin kuruluş felsefesinin olmazsa olmazları olarak savundu. Bu yasaklar hâlâ anayasanın ilk dört maddesinde değiştirilemez ilkelerdir, her an patlayabilecek birer bomba gibi duruyorlar. Devletin inkâr, imha, sürgün ve asimilasyon politikasına karşı Kürtler bu 100 yıl içinde 19 kez ayaklandılar. Bunların en büyükleri 1925 Şeyh Sait İsyanı, 1926-30 Ağrı İsyanları, 1937-38 Dersim İsyanı ve 1984'den günümüze kadar hâlâ sürmekte olan PKK isyanı'dır. Bu isyanlarda Şeyh Sait, Seyit Rıza gibi isyanların önderleri idam edildi, onbinlerce Kürt katledildi veya batı illerine sürgün edildi. Son PKK isyanında ölenlerin sayısı 50 bini aştı. İsyanın önderi Abdullah Öcalan İmralı'da tecrit altında rehin tutulmakta.

Kemalistler için ülkede kalan Hristiyanları sindirmek, Çerkezler ve Lazlar gibi küçük halkları asimile etmek zor olmamıştı. Ama Kürt halkının ulusal demokratik hakları, dili ve kimliği, özgürlüğü ve özerkliği, ayrılma ve ayrı devlet kurma hakkı için dire-

nişini yok edemediler.

Kürt sorunu cumhuriyetin, kuruluşundan beri çözemediği günümüze miras bıraktığı kanayan yarasıdır. Bu yara ancak Kürtlerle savaşa derhal son verip eşitlik temelinde adil bir barışla, tarihteki katliamlarla, yalnız Kürtlere karşı değil, Ermenilere, Rumlara ve

diğer halklara karşı işlenen soykırımlarla yüzleşerek kapanabilir. Ancak demokratik bir cumhuriyetin kurulmasıyla bütün halkların eşit haklarla barış içinde yaşayabileceği ortak bir vatan oluşabilir. Bugün Kürtlere karşı yürütülen savaş ve komşu ülkelere karşı girişilen operasyonlar için yapılan askeri harcamalar ekonomik krizin, enflasyonun, yoksulluğun baş nedenidir. Cumhuriyetin 100. yılında çıkarılacak derslerin başında Kürtlere karşı savaşın derhal sonlandırılması ve barış için müzakerelere başlanmasını savunmak, cumhuriyetin inkâr ve imhaya, sürgün ve asimilasyona dayalı, sakatlığı artık kanıtlanmış felsefesinin ortadan kaldırılması için mücadele etmek geliyor.

TKP yasaklara, katliamlara rağmen yılmadan savaşan parti

Komünistler katliam ve ağır baskılara, TKP'ye konan ve hâlâ süren yasağa rağmen emperyalist güçlerin, daha sonra Alman faşizminin ve II. Dünya Savaşı sonrasında ABD emperyalizminin ülkeyi kendi hegemonyaları altına sokma girişimlerine ve Türk hükümetlerinin işbirlikçi politikalarına karşı koydular. İşçi sınıfını, emekçi yığınları, köylüleri, aydınları örgütlemekten, demokrasi ve barış için, Kürt halkının ulusal ve demokratik hakları için mücadeleden vazgeçmediler, Türkiye ile Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler arasında dostluk politikasını savunmaktan geri durmadılar. Ancak TKP'nin de Kürt isyanlarına destek olma konusunda eksikleri oldu.

II. Dünya Savaşı sonundaki politik ortamı değerlendiren komünistler sendikaların, kısa bir süre sonra yasaklanmalar da sosyalist partilerin kurulmasına öncülük ettiler. 60'lı yıllarda yeni anayasa ile işçi sınıfının, devrimci gençliğin mücadelesi büyük bir ivme kazandı. TİP, DİSK, DEV-GENÇ gibi ilerici örgütler kuruldu. İşçi sınıfının ve emekçi halkımızın demokrasi ve sosyalizm, devrimci gençliğin antiemperyalist mücadelesi hızla yükseldi. 12 Mart 1971

askeri darbesiyle bu gelişme engellenmek istendi. TİP kapatıldı, yöneticileri tutuklandı, DEV-GENÇ hareketinin liderlerinden Deniz Gezmiş, Mahir Çayan, Sinan Cemgil ve arkadaşları idam sehpalarında, Nurhak dağlarında, Kızılder'e'de katledildi-

ler. Ama işçi sınıfının, devrimci gençliğin mücadelesi durmadı. 1973'de partimiz TKP'nin atılımla bu mücadele daha da gelişti. Dev 1 Mayıs gösterileri, işçi grevleri, köylü direnişleri, gençlik eylemleri, kadın ve aydın hareketleri çığ gibi yükseldi. İşbirlikçi-teknelci burjuvazi, gerici-faşizan egemen güçlerle işçi sınıfı, emekçi halkımız ve aydınlar arasındaki sınıf savaşı, barış, demokrasi ve özgürlük mücadelesi yeni bir boyut kazandı.

12 Eylül 1980'de ABD ve NATO destekli faşizan askeri darbe bu gelişmeyi büyük ölçüde durdurdu, işçi sınıfının, ilerici hareketin üstünden silindir gibi geçti. Bu darbeye karşı en sert direniş PKK öncülüğündeki Kürt halkından geldi. Faşizan 12 Eylül rejimi neoliberal ekonomi politikalarla ülkeyi emperyalist tekellerin yağmasına açtı, ekonomiyi ve politik sistemi emperyalist kurum ve kuruluşlarla iyice bütünleştirdi. 1989'da reel sosyalizmin çökmesiyle neoliberal kapitalizmin dünyaya yeniden egemen olmasıyla birlikte bu süreç daha da hızlandı.

Cumhuriyetin 100. yılında Türkiye bir yol ayrımında

Emperyalist güçler, başta ABD, 2000'li yılların başında ülkedeki „laik” cumhuriyeti, halkın çoğunluğu Müslüman olan diğer ülkelere örnek, liberal, modern bir İslam Cumhuriyeti'ne dönüştürmek için iktidarı kendi denetimindeki Fethullahçı yapıyla ittifak kurması koşuluyla AKP'ye ve onun lideri Erdoğan'a teslim etti. Erdoğan geçici bir süre

sonra MHP ile ittifak kurdu ve kendi kontrolü altındaki “2016 darbesi”yle Fethullahçı yapıyı tasfiye etti, “başkanlık” sistemine geçerek ülkeye İslamcı otoriter, faşizan tek adam rejimini dayattı.

Cumhuriyetin 100. yılında ülke-

miz bir yol ayrımında. Ya demokrasi ve özgürlüklere dayalı bir cumhuriyet kurulacak, ya da Erdoğan'ın ülkeye yerleştirmek istediği İslamcı faşizan tek adam rejimi daha da pekişecek.

Demokratik cumhuriyet için ilk adım Erdoğan'a karşı en geniş katılımlı eylem ve cephe birliğidir

Bugün gündemde duran görev ülkeyi emperyalizmin politik manevralarından, Erdoğan ve çevresinin soygun ve vurgunundan, antidemokratik, siyasal İslamcı ve saldırgan emellerinden kurtarıp, eşitlikçi, özgürlükçü, özerklikçi, demokratik ve gerçekten laik bir cumhuriyeti inşa etme mücadelesidir. Bunun için önce Erdoğan'ın tek adam rejimine son vermek gerekiyor. Bu da başta işçi sınıfı ve emekçi yığınlarının, Kürt Özgürlük Hareketinin, sosyalist ve komünistlerin, tüm solcuların, barış, özgürlük ve demokrasi güçlerinin, gençlik, kadın, aydın, çevre, doğa, iklim hareketlerinin birbirini dışlamadan Erdoğan'a karşı, tabandaki eylem birlikleriyle, giderek genişleyen bir cepheye buluşmalarıyla mümkündür.

Cumhuriyetin 100. yılını anarken 100 yılın muhasebesini yapalım ve tarihle yüzleşelim. Geçmişten dersler çıkaralım ve tek adam rejimine karşı olan herkesin katılacağı en geniş cepheyi adım adım oluşturmak için çalışmalarını yoğunlaşturalım.

26 Ekim 2023

TKP- 1920

www.tkp-online.com

İçti Sınıfın Savaşı Yolda

DURUM

Cumhuriyet'in Sefaleti

Armağan MUTLU

1909 yılının Mart ayının 11. Günü..

İstanbul Üniversitesi'nde düzenlenen konferansa konuşmacı olarak davet edilen İsmail GASPİRİNSKY konuşma yapmak üzere kürsüye çıkmıştı.

Onu dinlemeye gelenler

İsmail GASPİRİNSKY

arasında ki en dikkat çekici isim belki de CELADET BEDİRKAN'DI.

İsmail GASPİRİNSKY'nin söylediği: *"Biz yolumuza Türk soyundan gelenler ve Türkçülüğü savunan diğer uluslar ile devam edeceğiz. Zira Osmanlı devletine düşmanlık eden (o dönem İngiltere, Rusya, Fransa) devletler Türkçülüğün merkez alındığı bir ülke de bizimle barış sağlaya-*

caktır." sözleri Cumhuriyetin kuruluş felsefesini de kuruluş amacını da özetler nitelikteydi.

Celadet BEDİRKAN bu sözleri çok mantıksız bulmuş, salonu terk etmişti.

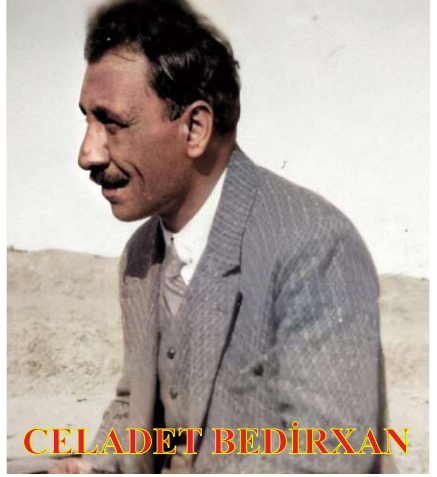
Kendisi ile birlikte salonu terk eden diğer önemli kişiler ile birlikte sürgün edilecekti, ihanete uğrayacaktı, siyasetten el çekip, Kürtçe dil çalışmalarını yapacaktı...

Bu sözleri Mustafa Kemal'e yazdığı mektupta söyleyecek, M. Kemal'e Türkçe ve Kürtçe dâhil olmak üzere bir de dil dersi verecekti.

Bu sözleri söyledikten 5 yıl sonra İsmail GASPİRİNSKY öldü, ama sözleri aynen gerçekleşti.

1923 yılında İngiltere, Fransa ve Rusya'nın (Sovyet Rusya'nın mantıklı siyasi manevrası) desteği ile Türkiye de Türk ulusunun üstünlüğünün kabul edildiği sözde bir cumhuriyet kuruldu.

Kürtler, Aleviler, İşçiler, komünistler yok sayıldı, katledildi, yasaklandı, sansüre uğradı ve sürgün edildi.

CELADET BEDİRKAN

Bu kesimler içerisinde Kemalizm'e boyun eğenler kaldı.

Ayaklanma sürecinde haklı isyanları bastırma rolünü üstlenen ve isyanlara destek vermeyenler ise devlette yüksek yerlerde görev aldı, mülk edindi ve isimleri tarihe gömüldü.

Örneğin Celadet BEDİRKAN'IN Üikeye dönmesini istemeyen M. Kemal, ona destek vermeyen kardeşlerine ÇINAR soy ismini verip, önemli kadrolarda görev vermiştir.

1 Mayıs'ı kutlamak isteyen Nâzım sürgün edilmiş, kendisini destekleyen Şevket Süreyya'ya dokunulmamıştır, çünkü TKP üyesi iken 1927'de Kemalist olmuştur.

Veya, Kürtlerin kurduğu kısa süreli cumhuriyete destek vermeyen, isyanlarda ihanet eden Diyağ AĞA okur-yazar olmamasına rağmen vekillik ile ödüllendirilmiştir.

Mustafa Kemal ve Diyağ Ağa (Yıldırım)

Daha birçok örnek verebilirim, ancak bu kadarının yeterli olduğunu düşünüyorum

Kendisinden olmayana baskı, sürgün, zulüm, ölümlü reva gören, emperyalizmin çıkarları doğrultusunda zoraki kurulan sözde cumhuriyet ile övünülemez.

Cumhuriyet Kemalizm ile sosyalistlik yapmaya çalışan SİP-TK (Kemalist) P, TİP, TKH gibi öznelerin bahsettiği gibi ilerici bir yöne sahip değildir. Bahsedilenin aksine gerici yönleri çok daha fazladır.

Toplumun emekçi halkına, ezilen kesimlerine hiçbir fayda sağlamamıştır.

Hiçbir zaman laik olmamış aksine dinci olmuştur. Kemalist propaganda için imamlara vaazlar vermiş,

komünizme karşı cephe oluştursun diye birkaç tarikatın kurulmasına izin vermiştir.

Dincilik milliyetçilik, şovenistlik vb. faşist ideoloji ile kurulan cumhuriyet ve kurucu zihniyeti, 100 yılda hiçbir alanda hem en hem en bir başarı elde edememiştir.

Cumhuriyet tarafından sürgün edilenler ise Uluslararası birçok çalışma yapmış, birçok ödül almış,

gelecekte benzetmek istemediği İran, Yemen, Cezayir, Bangladeş vb. ülkelerden daha gerici olduklarını hatırlatmakta fayda var.

Türkiye bilimsel alanda 1, edebiyat alanında (Orhan Pamuk postmodern bir roman yazmasa ödül almayacaktı) Nobel ödülü almış iken; İran 3, Yemen 2, Cezayir 2, Bangladeş 2 Nobel ödülü almıştır.

Ve bugün sözde cumhuriyet 100. Yılında kuruluş felsefesi ile yönetilirken bir arpa boyu yol alamamış, gericiliğe ve sefalete mahkûm olmuştur.

Kurtuluşu ise, kuruluş felsefesine itiraz edenlerin haklı isteklerinin yerine getirilmesi ile mümkündür.

enstitü kurmuş, ilerici birçok adım atmıştır...

Bu cumhuriyet her özel günde Anıtkabir'de bir ölüyü diriltmek için akın eden seküler milliyetçiler dışında bir şey yetiştirmemiştir.

Seküler milliyetçilerin

Yani:

Boyun eğmeyen, işçilerin, Kürtlerin, Alevilerin, Kadınların bilimsel, örgütlü mücadelesi ile..

Kim bilir, belki de kurulacak başka bir ülkedeki sıçrama ile...

Doğu - Batı Ölüm sessizliği; Çocuk Sesleri

Armağan MUTLU

Tarih 20 Kasım 2004.

15 yaşında gündüz okula giden, öğleden sonra kereste fabrikasında çıraklık yapan, asi bir çocuktum.

Sabah okulda dünya çocuk hakları ile ilgili verilen konferansa katılmışım.

Konuşmacı ülkemizin çocukları korudundan bahseden konuşmasını sürdürürken, ben fabrikaya geç kaldığım için patrona söyleyeceğim savunmayı aklımda kurguluyordum.

Konferans bitti, derin bir oh çektikten sonra koşarak yetiştim sanayiye birkaç tokadın ardından işe koyuldum...

Tarih 21 Kasım 2004.

Akşam yorgun geldiğim, evde mandalina yerken akşam haberlerini izliyoruz.

Spiker Güneydoğu'daki illerde sokağa çıkma yasağına uymayan teröristlerin kahraman polis ve askerler tarafından etkisiz hale getirildiğini söylüyor.

Ertesi sabah okuldan fabrikaya gitmek için dolmuş beklerken bir parti binasının önünde toplanmış ayağı terlikli önlüklü kocaman insanlar görüyorum, anlam veremiyor soruyorum.

40- 45 yaşlarında bir amca üzerinde önlük ayağında terlik, yakasında beyaz yakalılık, gözlerinde hüznün ile karışık öfke ile anlatıyor:

Mardin Kızıltepe'de bir çocuktan bahsediyor babası ile birlikte öldürülmüş. 12 yaşındaymış bedeninden 13 kurşun çıkmış.

"Polisler öldürmüş" diyor.

Aklım almıyor bu gaddarlığı.

"Ne yapmış ki?" diyorum saçma sapan olduğunu bildiğim için sessizce.

"Ne yapmış olabilir ki?" diyor amca

Evet, soruyu kendime soruyorum

12 yaşında bir çocuk koca polise ne yapmış olabilir?

Ne yapmış olabilir ki, 13 kurşunu bedeninde görmek için, aklım almıyor; yutkunup soruyorum kendi kendime: *"Ne yapmış olabilir?"*

Kendi kendime bu sorunun cevabını önceleri hiç bulamadım.

Sonra buldum.

Bu çocuk KÜRT doğmuş olabilir,

Suçu KÜRT olmak olabilir.

Sorunun cevabını, Kürtçe konuşanın döküldüğünü gördüğüm zaman buldum.

İzmir'de bir çocuğa bunu kim yapsa müebbet hapis yer.

Mardin'de yapan polisin yargılanmadığını görünce buldum.

Katli yapan polisin, ölünce, isminin üst geçide verildiğini duyunca, emin oldum.

Emin olunca kahroldum

Evet, artık anlamıştım.

Koskocaman kişi mücadelenin neden olduğunu anlamıştım.

Gözümün önündeki olay bana 120 yıllık Kürt realitesini anlatan resmi kitapların, yanlış anlattığını, anlatmaya yetmişti...

Zilan neyse, Dersim neyse, bu da oydu!

Kürtlere ölüm, sürgün, tutsaklık reva görülmüştü.

Roboski olunca şaşırmadım.
Taybet Ana'nın cesedi sokakta bekletilirken de şaşırmadım.

Küçük Ceylan'ın cansız bedeni dondurucuda bekletilirken de şaşırmadım.

Son 5 yılda zırhlı araç tarafından ezilen 44 çocuğun haberlerini görünce de şaşırmadım.

Çünkü emindim artık faşist faşistliğini yapıyordu.

Peki, ülkedeki sözüm ona sosyalist hareketler ne yapıyordu?

Marksizm-Leninizm'i okuyup, içki içeren masada ülke kuruyor!

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı kitabına KÜRTLER hariç başlığını atıyordu.

Kürtleri İngiliz işbirlikçisi ilan edip M. KEMAL'İ komünist yapma uğraşında mücadele veriyordu.

LGBT'nin postmodern savunuculuğunu kendine dert edinmiş, sokak hayvanları için gözyaşı döküp, ikinci kattaki barlarda bağış organizasyonu düzenliyordu.

Her kongrede bir araya gelip Kürtlere "bizimle olun, size anadilde eğitim hakkı vereceğiz" deyip, sanki verme hakkına sahipmiş gibi böbürleniyordu.

Bêdengiya mirinê li Rojhilat - Rojava; "Dengê Zarokan"

Tawanê wî Kurdbûyina wî bû!

Rêkevî 20 Mijdar 2004 e.

Ez xortekî 15 salî yê reben bûm ku bi roj diçûm dibistanê û piştî nivro li kargeha sawêranê (kereste) wek şagirt dixebitim.

Serê sibê li dibistanê ez beşdarî konferansa li ser mafên zarokan ên cihanê bûm.

Dema ku axaftvan di berdewamiya axaftina xwe de, der barê ku welatê me zarokan çawa diparêze, ji ber ku ez ji kargêhê dereng mabûm, ji bo ku ez ji patronê xwe re bibêjim, bi awayekî derûnî min parastina xwe plan dikir.

Konferans qediya, piştî nefeseke kûr ez ber bi pîşesaziyê ve beziyam û piştî çend şelaqan min dest bi karê xwe kir...

Kürtlere gerici şeriatçı olarak bakıp, tepeden nara atıyordu.

Kürt tarihini Sovyetlere sığdırıyor, gerisini yok sayıp, gerici olarak niteliyordu.

Oysa;

Ezilen ulusun olduğu bir ülkede sosyalizmin olmayacağını (MARX) bile-isteye görmezden geliyordu.

Çok belliydi bu devletin sosyalistleri oldukları; bu devletin sosyalisti, kürdü, alevisi olmak ile bu devletin faşisti, dincisi, liberali olmak arasında fark yok.

Gerici burjuva zihniyet üzerine kurulmuş devlete başkaldırmak için, destek kimden gelirse gelsin meşrudur.

Ve bu ülkenin ezilenlerinin kurtuluşu olmadan sosyalizm gelmeyecektir.

Anadolu ve Ortadoğu işçi sınıfının ulus dinamiği olan Kürtlerin bağımsız sosyalist ülkesi kurulmadan, kurtulmaları da mümkün değildir

İşte o zaman UĞUR KAYMAZ dâhil faşizm tarafından ölümün reva görüldüğü tüm çocukların hesabı sorulacaktır...

UĞUR KAYMAZ nezdinde hayatını kaybeden tüm çocukları saygı ile anıyorum...

Rekevî 21 Mijdar 2004 e.

Ez êvarê westiyayî tîm malê û dema ku li malê em mandalîn dixwin, li nûçeyên êvarê temaşe dikin.

Nûçegihan dibêje terorîstên ku li parêzgehên başurê rojhilat qedexeya derketina derve bi cih neanîne ji aliyê polîs û leşkerên qehreman ve hatine bêbandorkirin.

Roja paştir serê sibê dema ku ez li benda mînbûsê bûm ku ji dibistanê herim kargêhê, min dît ku mirovên mezin bi palpiştî û şimikan li ber derê avahiya partiyekê kom bûne, min fêm nekir û pirsî.

Mamekî 40-45 salî, bi pêşpêç, şimik, piştstûyê wî kelek spî, bi hêrs û xemgîniyek di çavên wî de çîrokê vedibêje.

Behsa zarokekî li Qosera Mêrdînê dike ku tevî bavê xwe hat qetilkirin. Temenê wî 12 salî bû û di laşê wî de 13 gule hebûn.

Dibêje polîsan ew kuştine.
Ez nikarim vê zilmê fam bikim.
"Wî çi kir?" Ez bi bêdengî dibêjim, ji ber ku ez dizanim ev ne karê aqilane ye.
Mamo dibêje çi dikaribû bikira?
Erê, ez pirsê ji xwe dikim
Zarokekî 12 salî dikaribû çi li polîsê mezin bikira?

Dikaribû çi bikira ku 13 gule di laşê wî de hatibane dîtîn, ez fam nakim, tifê dadiqurtînim û ji xwe dipirsim ka wî çi kiriye?

Bersiva vê pirsê min tu carî nikaribû bi serê xwe bibînim.

Paşê min ew dît.
Dibe ku ev zaroke wek kurd hatibe dunyayê.

Dibe ku tawanê wî KURD bûyîna wî be.

Dema min dît ku kesê bi kurdî dipeyive, ji hev dikeve, min bersiva pirsê dît.

Li Îzmîrê kî vê yekê li gel zarokekî bike dê heta hetayî were zîndanî kirin.

Dema min dît polîsê ku li Mêrdînê ev kar kiriye nehat darizandin.

Dema min bihist ku navê polîsê ku cînayet kiriye, piştî mirina wî pirek bi navê wî hatiye navdar kirin, ez piştrast bûm.

Dema ku ez piştrast bûm ez wêran bûm
Erê, ez niha fêhm dikim.

Min fêhm kir ku çima têkoşînek bê hempa heye.

Bûyera li ber çavê min bes bû ku ez têbigehim, ku pirtûkên fermî yên rastiya kurdan ya 120 salî vedibêjin, xelet in...

Zîlan çi bû, Dêrsim çi bû, ev jî ew bû!

Mirin, sirgûn û ixsrî ji Kurdan ra rewa dihat dîtîn.

Dema Roboskî bû ez şaş nebûm.

Dema rênedan ku cenazeyê dayika Taybet li kolanê bê hildan jî , ez matmayî

nemam.

Dema cenazeyê Ceylan a biçûk di cemedê de hat hiştin jî ez matmayî nemam.

Dema min nûçeya 44 zarokên di nava 5 salên dawî de bi wesayîten zirxî hatî perçiqandin dît jî, ez matmayî nemam.

Ji ber ku ez pê bawer bûm ku êdî faşîst karê xwe yê faşîstî dike.

Îcar xwedêgiravî tevgerên bi navê sosyalîst li welêt çi dikirin?

Dema Marksîzm û Lenînizmê dixwînin û alkalolê vedixwin welatekî ava dikin!

Wî sernivîsa pirtûka xwe ya li ser mafê

çarenivîsa neteweyan, ji bilî KURDAN, di danî.

Wî kurd wek hevkarên Îngilîsan îlan dikirin û ji bo ku M. KEMAL wek komunist nîşan bide têdikoşî.

Ew bi parêzvaniya postmodern a LGBTI re gelek mijûl bû, ji bo heywanên bêxwedî rondik dirijandin û li barên li qata duyemîn alîkarî ji wan re organîze dikir.

Di her kongreyê de dihatin cem hev û ji kurdan re digot bi me re bin, em ê mafê perwerdeya bi zimanê we yê zikmakî bidin we û her wekî ew maf di destê wî de ye pesnê xwe dida.

Wî kurd wek ehlê şariat, paşverû dinixand û bi çavek biçûk li wan dinêrî.

Wî dîroka kurdan tenê bi Sovyetê ve girê dida, yên mayîn jî guh nedidayê û wek paşverû bi nav dikir.

Dema ku;

Wî bi zanetî nedixwest vê rastiyê bibîne ku (MARX) jî bi gota, ger li welatekî neteweyek bindest hebe li wî welatî sosyalîzm nabe.

Gelek diyare ku ew sosyalîstên vê dewletê ne.

Tu cudahî di navbera sosyalîst, kurd û elewiyên vê dewletê û faşîst, dîndar û azadî-xwazên vê dewletê de tune ye.

Ji bo serhildana dijî vê dewleta li ser zihniyeta burjûvaziya paşverû hatî damezrandin, alîkarî ji kû ve tê bila bêt, rewşa ye.

Û bêyî rizgarkirina bindestên vî welatî çî sosyalîzm nayê.

Kurd ku dinamîka neteweyî ya çîna karerên Anatolya û Rojhilata Navîn in, bêyî avakirina welatekî serbixwe yê sosyalîst jî wan re ne mimkûn e ku ew jî rizgar bibin.

Wê demê UĞUR KAYMAZ jî di navde hisaba wan zarokên jî aliyê faşîzmê ve mirin jî wan re rewşa hatiye dîtin dê bête pirsîn...

Ez li ser navê UĞUR KAYMAZ hemû zarokên jiyana xwe jî dest dane bi rêzdarî bi bîr tînim...

Gazze Savaşı ve İsrail'in Filistinlilere karşı askeri stratejileri: Amalekler-Desturu, Dahiya-Doktrini, Hannibal-Direktifi

Barış ALPER

GAZZE'de bir hafta süren ateşkesi İsrail birden sonlandırdı. Bunun için yine Hamas'ı suçladı. Ateşkes sona ermez İsrail saldırıları tüm hızıyla yeniden başladı. Zaten İsrail ateşkesi istemiyordu. Uluslararası ve kendi kamuoyunun, özellikle rehine yakınlarının baskıyla kabul etmek zorunda kaldı. Hatta İsrail ateşkes kelimesinin ağza alınmasına bile karşı çıkıyordu. “İnsani nedenlerle geçici silahların susması”, “insani nedenlerle ateş aralığı”, “kısa süreli ateş susmaları” gibi söylemler dillendiriliyordu. Zira “ateşkes” daha çok savaşın, çatışmaların sonlanması, diplomasiye öncelik verilmesi, barışa bir olanak tanınması anlamına gelir. İsrail de ise savaş bitirip Filistinlilerle anlaşma diye bir anlayış yok. Hem kurulurken hem kurulduktan sonra İsrail'in hedefi Filistin'den Filistinlileri kovmak, onların topraklarına el koymak ve İsrail devletini güçlü olarak Ortadoğu'ya yerleştirmektir.

Gazze savaşı, işlenen soykırım insanlığın ayıbı

7 Ekim'de Hamas'ın İsrail hapisanele-

rindeki taraftarlarını kurtarmak için birçok İsrailiyi rehin almak üzere giriştiği saldırı 1400 İsrailinin ölümü ve 239'nun rehin alınması ile sonuçlandı. Bunu bahane eden İsrail, Hamas'ı bitirme adına Gazze'deki Filistinlilere karşı savaş açtı ve büyük bir seferberlik ilan etti. Havadan, karadan, denizden Gazze'ye karşı saldırıya geçti. Hedef yalnız Hamas değildi; tüm Filistin halkıydı. Zaten Hamas İsrail ve ABD'nin birlikte kurduğu ve kontrolleri altında olan bir örgüttü. Hamas'ın bu eylemi yapacağını bile bile İsrail önlem almadı. Böyle bir eylemi “Allah'ın lütfu” sayıp Gazze'ye taş üstünde taş bırakmamak üzere saldırıya geçti. Gazze şehrini harabeye çevirdi, halkı kuzeyden güneye sürdü, aç, susuz, evsiz, barksız, elektriksiz bıraktı ve hâlâ bırakıyor.

Şimdiye kadar İsrail'in saldırıları sonucu Gazze'den 15 binden fazla Filistinli öldü. Bunlardan en az 6150'si çocuk. Yaralı sayısı 36 bini aştı. Hastaneler bombalanıyor, yaralılar tedavi edilemiyor, ölüme terk ediliyor. Elektrik ve su yok. İsrail vermiyor. Gazze yıllardan beri İsrail'in ablukası

altında. 7 Ekim'den beri Gazze'de bir insanlık dramı yaşanıyor. Dünya ise bakıyor. Batı dünyası kılını oynatmıyor. İsrail'in arkasında duruyor. Batı'nın, başta ABD ve AB olmak üzere emperyalist güçlerin Orta-doğu'da bir ön karakol olarak İsrail'e ihtiyacı var. Buna bir de II. Dünya Savaşında Hitler faşizminde büyük soykırımına uğrayan Yahudilere Siyonizm gereği "kutsal toraklarda" bir devlet kurdurma, bu devleti savunma ve kollama anlayışı da eklenmektedir. ABD ve AB, emperyalist güçler İsrail'in "kutsal topraklar"dan Filistinli Arapları sürmek için giriştiği tüm saldırı ve savaşların arkasında durmuş, bunun için uyguladığı savaş stratejilerini desteklemiştir.

Tevrat'tan Amalek-Desturu

7 Ekim Hamas saldırısıyla Filistinlileri yok etmek için bir savaş fırsatına çevrildiğini, İsrail'in bu savaşa hazırlıklı olduğunu ve nasıl bir strateji uygulayacağını ilk açıklayan İsrail Başbakanı Netanyahu oldu. Net-enyahu "*Biz henüz yo-lun başındayız*" diyerek savaşın "sert ve uzun" süreceğini belirtip bu savaşın İsrail'in "ikinci kurtuluş savaşı" olacağını açıkladı. Şimdi İsrail'in "tüm insanlık için", "insanlığın barbarlığa karşı bir savaşım" verdiğini, bu savaşın "karanlığa karşı aydınlığın, ölüme karşı yaşamın savaşı" olduğunu vurgulayarak "*bu bizim yaşamımızın ve benim yaşamımın misyonudur*." belirlemesini yaptı. Netanyahu'nun burada insanlık dediği Batı dünyası ve İsrail. Batı dünyası için bir savaş vermektedir. Savunma Bakanı Galant'a göre ise şu andaki savaş önümüzdeki 50 veya 75 yıla damgasını vuracaktır, etkisi Gazze'nin ve günümüz sınırlarını aşacaktır.

Netanyahu ise daha da ileri giderek bu savaşı Tevrat'a dayandırarak Allah'ın bir emri, desturu olarak yorumlamaya kalkıştı

ve şöyle dedi: "*Amaleklerin İsraililere yaptıklarını hatırlayın... Biz hatırlıyoruz ve biz savaşıyoruz.*" Netanyahu'nun bu Amalek hatırlatması nedir? Tevrat'a göre ilk çağlarda bugünkü İsrail'in güney sınırı bölgesinde Amalek denen bir halk yaşıyordu ve İsrailiilerle savaş halindeydi. İsrailiilerin güçlü olması ve yaşaması için Amalek halkının yok edilmesi gerekiyordu. Allah'ın bir emri, düsturu ile Amalek halkının kökü tamamıyla kazındı. Tevrat'tın bu emrini hatırlatan Netanyahu'nun ne demek istediği açık: Hedef yalnız Hamas'ı yok etmek değil, Amaleklere yapıldığı gibi tüm Filistin halkının kökünün kazanmasıdır. Bu ise bir jenositir, soykırımdır. İsrail Tevrat'tan aldığı güçle Filistinlilere karşı bir soykırım uygulaması içindedir. Gazzelileri Sina Çölü'ne sürme

planları, iki devletli bir Filistin'i kabul etmemeleri Tevrat'tan gelen soykırım anlayışının bir nedenidir.

Batı dışındaki insanlığın Batı'daki küçük bir azınlıkla birlikte uyanık olması gerekmektedir.

İsrail'in bu soykırımı durdurulmalıdır.

Dahiya-Doktrini: Ölçsüz güç kullanma

Amalek olayında olduğu gibi İsrail tüm tarihinde, gücü yettikçe, karşıtlarına hep ölçsüz güç kullanmıştır. (Gücü yetmeyip yok olmakla karşı karşıya kaldığı anlar da olmuştur. Bu başka bir konu.) İsrail devleti kurulurken de (1948) bu geleneğe sadık kalınmıştır. İsrail devletinin kurucusu David Ben-Gurion 1953 senesinde şöyle diyordu: "*Eğer biz Araplara bir Yahudinin öldürülmesi karşısında büyük bir bedel ödeyeceklerini göstermezsek, biz hayatta kalamayız.*" İsrail'in hayatta kalması için Filistin halkına sürekli bedel ödettiirmek gerekmektedir. Bunun için Yahudilere her saldırısında Filistinlilere ölçsüz güç kullanılmalıdır. Toprakları ellerinden alınan, abluka altında yaşa-

mak zorunda kalan Filistinliler ise sürekli Yahudilerle çatışma halindedir. Filistinlilere karşı ölçsüz güç kullanma sürekli İsrail devletinin gündemindedir. Bu güç kullanımının boyutunu anlatmak için İsrail yeni bir askeri doktrin geliştirmiştir. Dahiya-Doktrini. Nedir bu Dahiya-Doktrini?

Bu doktrin 2006 yılında o zamanki İsrail Genelkurmay Başkanı Eizenkot tarafından geliştirilmiştir ve yığmsal insan öldürme, sakatlama anlamına gelmektedir. Dahiya Beyrut'un bir varoş mahallesidir. Eizenkot o zaman İsrail'in Lübnan'daki kuzey birliklerinin komutanıdır. Onun birlikleri Dahiya mahallesini tamamıyla, haritadan silinecek şekilde yıkar ve yok eder. Eizenkot yaptıklarıyla övünerek şöyle der: *"2006 yılında Beyrut'un Dahiya mahallesinde vuku bulanlar, İsrail'e saldıran her köyde vuku bulabilir... Biz orada ölçsüz şiddet kullanacağız, büyük tahribat ve yıkım gerçekleştireceğiz. Bizim açımızdan burada söz konusu olan bunların sivil köyler değil birer askeri üst olmasıdır... Bu bir tavsiye değildir. Bu bir plandır. Ve resmen onaylanmıştır."* Bu doktrin İsrail ordusunda varlığı 2008 senesinde İNSS (Institute for National Security Studies) tarafından dillendirilmiştir.

Dahiya-Doktrini bugün de uygulanıyor

Dahiya-Doktrini 2014 senesindeki Gazze savaşında da uygulandı. Uygulanışı Birleşmiş Milletler raporuna, İsrail'in sivillerle savaşanlar arasında fark gözetmeksizin "Gazze halkını bir bütün olarak" hedef aldığı ve kasten sivil altyapıyı bombaladığı vurgulandı. Böylece İsrail'in insani uluslararası hukukun iki temel ilkesini, sivillerle savaşanların ayırt edilmesi ve ölçülülük ilkelerini çiğnediği belirtildi. Bugün de İsrail Dahiya-Doktrinini uygulamaktadır. Sivil ve askeri savaşan ayırımı yapmaksızın Gazze halkını bir bütün olarak hedef almakta, hastane, okul, cami, kilise, su ve elektrik tesisatı demeden her tarafı bombalamakta, Gazze'yi yerle bir etmektedir, uluslararası hukuku çiğnemektedir, dikkate almamaktadır.

Bunu İsrail ordu sözcüsü Hagari açıkça

ifade ediyor: *"Odakta yıkım bulunmaktadır, tam isabetlilik değil."* Yani hedef tam olarak yalnız Hamas'ın askeri üslerine saldırmak ve onları yok etmek değildir, tüm Gazze'yi yıkmaktır. Tam da 2006 senesinde Eizenkot'un Dahiya için söylediği gibi. İsrail'e saldırı; her köy, her yer askeri üstür, tahrip ve imha edilmelidir. Bugün Gazze'de olduğu gibi.

Bunda şaşılacak bir şey yok. Çünkü Dahiya-Doktrinini yaratıcısı bu Eizenkot bugün Netanyahu'nun savaş kabinesinde yardımcı bakan olarak oturmaktadır ve şu andaki askeri planlamadan sorumludur. Bu açıkça Gazze'de yeni bir Dahiya'nın yaratılacağı demektir. İsrail için burada söz konusu olan Hamas değil tüm Gazze ve halkı Filistinlidir. 239 İsrailiyi rehin alan Gazzelilere kat kat bedel ödetmektedir. Tarihte Amaleklere ve 2006'da Dahiya sakinlerine yapılanlar günümüzde Gazzelilere de yapılmalıdır: Gazze'nin de kökü kazınmalıdır. Fransa Cumhurbaşkanı Macron, Netanyahu'nun hedefine ulaşması için 10 yıllık bir savaş gerektiğini söyledi. İnsanlık buna izin vermemelidir.

Hannibal-Direktifi

Hannibal'ı hemen hemen herkes tanıır. M.Ö. 181 yılında Romalılar Kartaca'ya, bugünkü Tunus'a saldırdıklarında Kartaca ordusunun başında Hannibal vardır. Savaş kaybeden Hannibal Romalılara esir düşmek için kendini zehirleyerek öldürmeyi tercih eder. Hannibal'ın bu tutumu günümüzde İsrail ordusunda bir direktif haline getirilir. Askerler düşmana esir düşmektense ölümü veya öldürülmeyi tercih etmelidir. Ama bu direktif gizlidir ve düşmana esir düşecek veya düşmekte olan askerlere karşı ordunun uygulayacağı kuralları, alacağı önlemleri düzenler. Buna göre düşman güçlere, Filistinlilere veya diğer Araplara esir düşmekte veya düşmüş olan askerlere karşı düşecek veya düşmekte olan askerlere karşı düşmecektir. Zira esir düşen veya rehin alınan her İsraili hükümete büyük sorunlar açmaktadır. Hükümet asker ve rehaneleri kurtarmak için Hamas'la, Hizbullah'la ve diğer Araplar-

la pazarlığa oturmak zorunda kalmakta ve taviz olarak İsrail hapisanelerindeki yüzlerce Filistinliyi serbest bırakmakla karşı karşıya kalmaktadır. Bu ise İsrail için Araplar karşısında bir yenilgi anlamına gelmektedir. Daha önce İsrail bir askere karşı 1027 Filistinliyi serbest bırakmıştı. Bu son günlerde ateşkes döneminde yaşananlar da bunun benzeridir. Rehinelere yakınlarının ve İsrail kamuoyunun, uluslararası camianın baskısı altında İsrail ateşkesi kabul etmek ve rehinelere kurtarmak için Hamas ile görüşmek zorunda kaldı. 239 İsraili rehineden 105'i 300'den fazla Filistinli ile değiştirildi. Gerisi Gazze'de rehin kaldı. İsrail için bu görüşmeleri yapmaktansa rehinelere bombardıman sırasında ölmeleri daha yeğdir. Şimdiye kadar 2 rehinenin bombardıman sırasında öldüğü bilinmektedir. Çatışmalar böyle giderse, şimdi de diğerlerinin ne zaman öleceği beklenmektedir.

Bu direktif açık olarak ilk kez 2014 senesinde kaçırılan İsrail askeri Hadar Goldin için uygulandı. Goldin'in kaçırıldığı tahmin edilen yerin bombalanması sonucu Goldin dahil 255 Filistinli öldürüldü. Ümit edelim ki, Goldin'in başına gelenler şimdiki rehinelere başına gelmesin. O zaman Goldin'in başına gelenlere karşı tepkiler sonucu 2016 yılında İsrail hükümeti bu direktifi kaldırdığını ilan etti. Ama olaylar ve özellikle 7 Ekim'de vuku bulan olaylar gösterdi ki, bu direktif İsrail ordusunda hâlâ uygulanmaktadır. O zaman sormak gerekiyor. 7 Ekim'de ne olmuştu?

Hamas'ın 7 Ekim saldırısı ve Hannibal-Direktifi

Hamas 7 Ekim 2023'de Gazze sınırına yakın müzik festivali yapan bir şehri basıp yine İsrail hapisanelerindeki Filistinli tutukluları kurtarmak için rehin alma eylemi düzenledi. Böyle bir eylemin yapılacağı, New York Times'ın haberine göre, bilinmesine rağmen İsrail gerekli önlemleri almadı. Olay sırasında Hamaslı El-Kassam Tugayı fedailerini ile o kasabadaki İsrail askerleri arasında çatışma çıktı. İstenen yardım

karşısında bir İsrail helikopteri de çatışmaya katıldı. İki tarafın çatışması altında kalan sivil halktan 1400 kişi öldü. Hamaslı El-Kassam Tugayı fedailerini 239 kişiyi rehin alıp Gazze'ye kaçırdılar. İsrail bu durumu dünyaya El Kassam Tugay teröristlerinin İsrail'deki bir müzik festivalini bastığını, 1400 kişiyi katlettiğini ve 239 kişiyi rehin aldığı servisi etti. Oysa gerçek daha sonra oradaki görgü tanıklarının ifadesiyle ortaya çıktı ve 1400 kişiden, çoğunun İsraili askerlerin açtığı ateşle, kurşunlarla öldüğü belirtildi. Bu İsrail ordusunda Hannibal-Direktifinin en azından anlayış olarak hâlâ geçerli olduğunu göstermektedir. Düşmana, Hamas'a rehin, esir düşmektense ölmek ve öldürmek daha doğru olan yoldur.

Bu anlatılanlar Hamas'ın İsraili rehini almak için bir müzik festivaline saldırmasını asla haklı göstermez, aksine Hamas'ın bu eyleminin kınanmasını, bunun bir barbarlık olarak ithamını getirir. Ama İsraililerin de Filistinlilere karşı uyguladığı politikaların ve askeri stratejilerin gözden geçirilmesi gerektiğini gösterir. BM Genel Sekreteri Guterres'in belirttiği gibi Hamas'ın eylemi asla tasvip edilemez, ama bu eylemin yıllardan beri İsrail'in Filistinlilere uyguladığı politikaların, ablukaların, topraklara el koymasının bir sonucu olduğu da bilinmelidir. Hamas, Hizbullah gibi radikal örgütlerin önünü almanın yolu Filistin sorununun adil, barışçıl, demokratik çözümünden geçmektedir. İsrail böyle bir çözüme yanaşmadığı sürece "Rüzgâr eken fırtına biçer" durumuna düşecektir. Şu anda Gazze Şeridi'nin yerle bir edecek şekilde bombalanması, tahrip edilmesi Hamas'a karşı kendini savunma hakkıyla açıklanamaz. Bu bir jenosittir, soykırımdır. İsrail bu soykırıma hemen son verip Filistinlilerle adil, demokratik bir çözüm için barış masasına oturmalıdır. İnsanlığın önünde duran görev budur.

Kayyum Türkiye'nin batısına da gelir miydi?

Mahkemenin Türk Tabipler Birliği TTB'ye kayyum atama kararının anlamı

Berivan POLAT

ANKARA Cumhuriyet Başsavcılığı'nın talebiyle Türk Tabipler Birliği TTB hakkında açılan davada 31. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin TTB Merkez Konseyi'nin görevden alınması ve yerine kayyum atanması ile ilgili verdiği kararı duyunca, insan ister istemez "*Kayyum batıya da geldi*" demekten kendini alamıyor. Genellikle ülkenin batısında "*Kayyum mu? O doğuda, Kürt illerinde yaşanan bir uygulamadır, batıya uğramaz*" gibi bir anlayış vardı.

Batıda Türkler yıllarca Kürdistan'daki zulme sessiz kaldı

Oysa bu anlayış yanlıştı. Çünkü doğudaki baskılar aynı zamanda batıda halkın devlete itaat etmesi için verilen bir gözdağıdır. Yıllardan beri Türkiye'de alışılmış bir uygulama vardır: Yasalar doğuda Kürdistan'da ayrı, batıda İstanbul'da ayrı uygulanır. Mahkemeler doğuda ayrı, batıda ayrı işler. Ordu, polis, bürokrasi doğuda başka, İstanbul'da başka çalışır, başka davranır. Batıda her şey biraz daha medeni yürütülürken, doğuda Kürdistan'da keyfilik diz boyu olur, baskı ve zulüm, ölüm ve eziyet, işkence ve devlet terörü her tarafta kol gezer. Bunlar onların yaşamının bir parçası haline getirilir.

Genellikle batıdakiler "*doğuda yapılanlar bizden uzak*" deyip seslerini şimdiye kadar çıkarmıyorlardı ve böylesi uygulamaların batıda olmayacağından hareket ediyorlardı. Oysa yanılıyorlardı. Doğuda Kürtlere yapılan baskılar bir gün batıda kendilerine de gelecekti. Zaten gelmişti de. Hakkını arayan işçi sınıfına, onun örgütlerine, sendikalara, Komünist Partisi'ne karşı yıllardan beri en ağır baskıları uygulanıyordu. Devlet, komünist ve Kürt düşmanlığı ile halkı uyutuyordu ve uyuttukça onlara daha çok hükmedebili-

yordu. Özellikle batıdaki halk doğuda Kürtlere uygulanan baskılarla devletin kendilerini esir aldığı farkında olamıyordu. Bu durum Kürdistan'da halkın Türk devletinin zorba uygulamalarına karşı PKK öncülüğünde direnişe geçmesiyle daha da belirginleşti. Erdoğan'ın dinsel gerici faşizan tek adam rejimiyle kabaran milliyetçilik ve Kürt düşmanlığı onların elini kolunu bağladı, onları felç etti. Kendi çıkarları için, en başta işsizliğe, hayat pahalılığına karşı direnemez hale geldiler. Bugün artık Türklerin kendi kurtuluşunun Kürtlerle dayanışmaya geçip devletin harpçi, saldırgan politika ve uygulamalarına karşı çıkmaktan geçtiğini görmesi ve anlaması gerekmektedir. Devletin Kürtlere yaptığı her saldırı bir gün fazlasıyla Türklere geri dönecektir. TTB'ye kayyum bunun ilk işaretlerinden biridir.

Kayyum artık doğudan batıya geldi

Erdoğan Kürtlere karşı savaş açtı, operasyonlar, silahlı saldırılar düzenledi, hâlâ da düzenliyor. Bununla kalmadı, onların barışçıl, demokratik savaş yöntemlerine de saldırdı. Partilerini kapatma tehditiyle sürekli baskı altında tuttu. Kürtler ve onlarla birlikte olan Türkler sürekli yeni partiler oluşturmak zorunda kaldılar. Başta Selahattin Demirtaş, Kışanak, Yüksekdağ ve diğerleri olmak üzere bu partilerin yöneticilerini tutukladılar. Yıllardan beri hapishanelerde rehin tutulmaktadırlar. Son olarak HDP hakkında kapatma davası açıldı. Dava sürerken Yeşil ve Sol Parti YSP canlandırıldı. Bu partiyle seçime girildi. Şimdi de bu parti isim değiştirdi, HEDEP oldu. Bundan böyle çalışmalar HEDEP'te yürütülecek. Ama sürekli kan kaybederek çalışmak insanları zorlamaya başladı. Buna rağmen Kürt halkı yılmıyor. Erdoğan sırf bu saldırılarla da yetinmedi.

Bu kez kendisinin de “kutsal” saydığı halkın iradesine, seçilmiş belediye başkanlarına saldırdı. Halkın iradesini hiçe sayarak halkın yüzde 60 ve 70'lerle seçtiği belediye başkanlarını görevden aldı, onların yerine o ilde veya kasabadaki vali ve kaymakamları Kürt belediyelere kayyum olarak atadı. Herkes “böyle şey olmaz!” dedi. Sosyal medyada birkaç mesaj paylaşıldı. Herkes görevini yaptığını zannetti ve sonra sustu. Erdoğan'ı sallayacak sokaklara dökülen yağmsal bir çıkış olmadı. Herkes sustu. Çünkü “böyle uygulamalar doğuda Kürt illerinde olur, Kürtlere mahsus bir uygulamadır” dendi. “Böyle bir uygulamayı Erdoğan batıda yapamaz” dendi. Oysa yanılıyorlardı. Erdoğan doğuda Kürtlere uyguladığını bir gün batıda Türklerle de uygulayacaktı. Bu da fazla gecikmedi. TTB'ye kayyum kararı geldi. Erdoğan Kürtlere karşı giriştiği her uygulamayla Türklerin nabzını tutuyor, reaksiyonlarını ölçüyor, batıda ne zaman ve ne kadar ileri gidebileceğini hesaplıyordu. Çünkü bu uygulamalar onun varlık nedeni, iktidarını sürdürme nedeniydi.

Kaldı ki bu uygulamalar onun kurmayı planladığı faşizan rejimin fitratında vardı.

Hitler faşizmi de önce yerel yönetimlerin ve meslek kuruluşlarının özerkliğini kaldırdı

Erdoğan Türkiye'de faşizan bir rejim yaratmak istiyor. Faşizan bir rejimin nasıl yaratılacağına en iyi örnek Hitler faşizmidir. Hitler'in ilk yaptığı iş partileri kapatmanın, parlamentoyu, Reichstag'ı yakmanın, basını susturmanın yanı sıra eyaletlerin, yerel yönetimlerin, devlet kurum ve kuruluşlarının özerkliğini kaldırmak, dağıtmak, kendine bağlamak ve oralara kendi adamlarını yerleştirmek, yığın örgütlerini kendi örgütlerine katmak veya onların yönetimine kendi adamlarını doldurmak olmuştur. Bunlar yapılmadan faşizan bir rejimi ikame etmek zordur.

Erdoğan çevresi bunu çok iyi bildiklerinden adım adım bu yönde ilerliyorlar. Önce Kürdistan'da deney kazanıyorlar. Erdoğan Hitler'i taklit etmeye kalkıyor, ama Erdoğan her ne kadar güçlü olsa da elinde Hitler'in sahip olduğu gibi bir güç yoktur. Faşizan uygulamalarını Hitler gibi hızlı yapamamaktadır. Bu onun bir handikapıdır.

Erdoğan parlamentoyu, TBMM'sini kendi “oyuncağına” çevirdi. Meclisin ne legislatif, yasama, kanun yapma, ne bütçe yapma, ne de kontrol yetkisi kaldı. Yargının bağımsızlığını kaldırdı. Hepsini Hitler gibi kendisine bağladı. Ama yerel yönetimleri ve mesleki yağmsal örgütleri tam kontrolüne alamadı. Daha doğrusu batıda alamadı.

Doğuda Kürdistan'da bunu büyük ölçüde başardı. Kürt illerinde halkın iradesi seçilmiş belediye başkanlarını hemen görevden alıp yerine kayyum atamak olağanlaştı. Kimseden ses çıkmıyor. Bunun üzerine Erdoğan da batıda artık kayyum atama, kurum ve kuruluşların özerkliklerinin kaldırılma zamanının geldiğine inanmaya başladı ve dikkatli şekilde dene-

meler yapmaktadır, en azından koşulları hazırlamaktadır. Hitler ise elindeki güçle bunları kısa zamanda halletmişti. Erdoğan ise “zayıflığından” bunları fırsat kollayarak, deneyerek yapmaya çalışmaktadır. Onun için faşizan tek adam rejimini kurmak uzun sürmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi İBB'nin başında sallanan Demokles kılıcı: Kayyum

Erdoğan TTB'ye kayyum kararı çıkartmadan evvel İstanbul Büyükşehir Belediyesi İBB'ye bir “punduna” getirip kayyum atamayı çok denedi. İmamoğlu hakkında “PKK'lı militanları işe aldı” suçlamasının, “ihalelerde suiistimal var” ithamlarına kadar kaç tane soruşturma açtırdı. Ama tutmadı. En sonunda “bir basın toplantısında

Yüksek Seçim Kurulu YSK üyelerine hakaret etti” diye bir dava açtırdı. Mahkeme İmamoğlu’nu suçlu buldu ve ona 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası ve siyasi yasak kararı verdi. Böylece fiilen İmamoğlu’nun politik yaşamı bitirilmek istendi ve bu karar İmamoğlu’nun tepesinde Demokles’in kılıcı gibi sallanmaya başladı. İmamoğlu bu karara bir üst mahkemede, istinafta itiraz etti. İstinaf kararı onayladığı anda İmamoğlu görevden alınacak, yerine kayyum atanacaktır.

Ama Erdoğan bugüne kadar istinaf mahkemesinde davayı bekletmekte, “kılıcı” sallamaktadır. Çünkü 6’lı Masanın dağılacağından hareket eden Erdoğan, İmamoğlu’nun seçimleri kaybedebileceğinden hareketle beklemeyi tercih etti. 31 Mart 2024’deki yerel seçimlerde İmamoğlu’nun seçilemeyeceğini hesap etmekte, seçildiği takdirde de istinaf mahkemesini harekete geçirip ceza-yı onaylatarak mahkeme kararını yürürlüğe koyacak, Kürt illerinde yaptığı gibi İmamoğlu’nu görevden alacak ve İstanbul belediyesine kayyum atayacaktır. Ama hâlâ insanlar Erdoğan’ın

İstanbul’a kayyum atamayacağından hareket etmekte. Onlar ise bu konuda çok yanılmaktadırlar. Tehlikeyi görüp harekete geçeceklerine beklemektedirler. Oysa TTB için verilen kayyum kararı ilerde İBB’ye verilecek kayyum kararının habercisidir. Bunu bilince çıkarmak ve birkaç Twitten daha fazlasını yapmak gerekmektedir.

Kayyumlar batıda da olağanlaşacak

Erdoğan batı illerinde de kayyumu olağanlaştırmak için yıllardan beri tüzel kişiliğe ve geniş bir yığına sahip olan Barolar, Mimar ve Mühendis Odaları’na, Tabipler Birliği’ne saldırmaktadır. Zira bu odalar Batı Avrupa’dakilerden farklı olarak Türkiye’de genellikle iktidara muhalif, demokrasi ve özgürlük-

lerin savunucusu kurumlar konumundadırlar. Bu tutumlarıyla bu meslek örgütleri faşizan bir rejim kurmak isteyen Erdoğan’ın önünde büyük bir engel teşkil etmektedirler. Ve yıllardan beri Erdoğan bu engeli aşmak için planlar yapmaktadır. Gezi olaylarından beri Mimar ve Mühendis odaları gözüne batmaktadır. Baro başkanının adli yıl açılışlarında demokrasi ve özgürlük vurgularına tahammül edememektedir. Tabiplerin eleştirilerini ise bir türlü hazmedememektedir. Bunları Hitler’in yaptığı gibi kendi kontrolüne alabilmek ve onlara kayyum atayabilmek için can atmaktadır. Bunun için onların bir açığını yakalamaya çalışmakta, özellikle devlete karşı bir suç işlemlerini beklemektedir.

Şimdiye kadar Barolar, Mimar ve Mühendis Odalarından böyle bir hata gelmedi. O zaman bunları ele geçirmek için Erdoğan başka yollar aramak zorunda kaldı. İlk yaptığı plan bu kuruluşları önce bölmek, parçalamak ve çoğaltmak oldu. Çünkü bunlar çok büyük, tek ve güçlüydüler; çoğaltarak bunların güçlerini kırmak, sonrada kendine bağlı olanı güçlendirmek, diğerlerini de kapatmak gerekiyordu.

Bunun için önce ikinci bir Baro, ikinci bir Mimar ve Mühendis Odaları kurdurma yoluna gitti. Bunu önce Baroda denetti, ikinci bir Baro kurdurttu. Ama bu tutmadı. Tutmayınca da bu kez onları içten fethetmeye, yöneticilerini satın almaya kalkıştı. Bir zamanlar “kanlı-bıçaklı” olduğu Baro Başkanı Feyzioğlu’nu kazanmayı denedi, başarılı da oldu, satın aldı, elçi yaptı. Ama avukatlar Feyzioğlu’nu dışladılar,

Barolarının demokrasi ve özgürlük, hak ve adalet savunucusu olarak varolmasını sağladılar. İkinci Baro tamamen işlevsiz kaldı.

Baro ve Odaları bertaraf etmenin yolu zoraki kayyum

Mimar ve Mühendis Odalarını bölmek daha zordu. Erdoğan buna yanaşmadı. Ama Gezi direnişinde büyük bir rol oynayan bazı Mimar ve Mühendis Odası yöneticilerini darbe girişimi bahanesiyle tutuklattı ve 18 sene ağır hapis cezasına mahkûm ettirdi. Onları itibarsızlaştırmaya kalkıştı ama sökmedi. Odalar demokrasi ve özgürlüğü savunmaya devam edeceklerini ilan ettiler. Bugün Baro ve Odalar Erdoğan'ın bertaraf edeceği kurumlar olarak önünde durmaktadır. İktidarını sürdürmek, faşizan rejimini kurmak için meslek odalarını mutlak kendisine bağlaması gerekmektedir. Bunun için son plan onların yönetimlerini Kürt belediyelerinde yaptığı gibi herhangi bir bahaneyle görevden alıp kayyum atamaktır.

Erdoğan bunun nasıl olacağını TTB kararında gösterdi. TTB Erdoğan için tehlikeydi, çünkü doktorlar çalıştıkları sağlık alanı gereği her gün halkla içiçeydiler. Onların karşılaştıkları sorunlar daha ağırdı. Bu nedenle TTB daha aktifti ve halk sağlığı için getirdikleri önerilerle Erdoğan'ın sağlıktaki özelleştirme politikalarına karşı çıkıyorlardı. Erdoğan "TTB'ye nereden saldırırım" diye düşünürken, TTB'nin bir açıklamasını fırsat bildi. Uluslararası alanda Türk ordusunun Irak ve Suriye'de Kürtlere, PKK ve YPG, YPJ'ye karşı saldırılarında sık sık kimyasal silah kullandığı ithamları yapılmaktadır. TTB ve onun başkanı Fincancı bu iddiaların araştırılmasını, gerçeğin ortaya çıkmasını talep etti. Erdoğan bu açıklamaya feci şekilde kızdı, TTB ve başkanı Fincancı'nın Türk ordusunun bu silahları kullanmayacağını bilmesi ve savunması gerektiğini belirtti. TTB ve Fincancı'nın açıklamalarını orduya hakaret sayarak savcılara hareket geçirdi. Sonuç belli. Mahkemeden TTB'e kayyum kararı çıktı. Şimdi bu karara hep birden karşı

çıkılmaktadır. Erdoğan önümüzdeki dönem Mimar ve Mühendisler Odası için de benzer davalar açtıracak veya 31 Mart 2024 Yerel Seçimleri'ndeki başarısına göre davasız kayyum atama yöntemlerini deneyecektir.

Kayyumların önlenmesi; yerel seçimlerde yığınsal sokaklara çıkmaktır

Erdoğan hile ve suistimallere baş vurarak 14 Mayıs ve 28 Mayıs seçimlerini kazandı. Konumunu güçlendirdi. Eli oldukça rahatladı. Şimdi sıra 31 Mart 2024 yerel seçimlerinde. Eğer Erdoğan İstanbul, Ankara, İzmir, Adana, Antalya gibi büyükşehir belediyelerini kazanırsa, faşizan rejimini kurmak için önemli bir mesafe daha katetmiş olacak. Demokrasinin hâlâ vorolan Baro, odalar, sendikalar, kadın, gençlik ve aydın kuruluşlarını bir bir yıkacak ve faşizan tek adam rejimini oturtmaya çalışacaktır. Artık bu kuruluşlara kayyum atamak çok daha kolaylaşacaktır.

Erdoğan'ın bu planlarını sekteye uğratmak hâlâ mümkündür. Bunun için önümüzdeki, yerel seçimleri çok iyi değerlendirmek gerekiyor. Yerel seçimlere aktif olarak katılmak, işçi ve emekçi yığınlar arasında çalışmalara hız vermek gerekmektedir. Eğer yerel seçimlerde işçi ve emekçi yığınlar, gençler, kadınlar, aydınlar, köylüler sokaklara çıkarılabilirse, sokaklarda onlara sorunlarını dillendirmelerine yardımcı ve öncü olunabilirse, demokratik özgürlükler savunulabilirse, genel seçimlerde yenilme-yen Erdoğan yerel seçimlerde yenilebilir, demokrasi yeni bir güç kazanabilir. Burada görev işçi sınıfına ve onun örgütlerine, komünistlere, sosyalistlere, devrimcilere, tüm demokratik güçlere düşmektedir. Yerel seçimlere az kaldı. Haydi yığınlar içinde çalışmaya ve örgütlenmeye! TTB'ye verilen kayyum kararını uygulamamak, yeni kayyum kararlarını engellemek yığınlar içinde çalışmalarla mümkündür.

İklim sorunu sınıf sorunudur

Ceylan DENİZ

DÜNYADA iklimin değiştiğinin saptanması için bilim adamları ne diyor diye bakmaya artık gerek yok. Son 10 yılda yaşanan kuraklıklar, beklenmedik yağışlar ve sel felaketleri, kutuplarda ve dağlarda eriyen buzullar, ısınan denizler artık insanlığın bir iklim değişikliği ile karşı karşıya olduğunu gözler önüne sermektedir. Bunun için alınacak acil tedbirler de bellidir: Fosil yakıtlardan; petrol, gaz ve kömürden uzak durmak, rüzgâr, güneş gibi yenilenebilir enerjilere yönelmektir.

Paris İklim Konferansı: Aman küresel ısınma 1,5 dereceyi aşmasın

İşin ciddiyeti iyice ortaya çıkınca Birleşmiş Milletler (BM) 1995 senesinden beri tüm dünyadaki ülkelerin devlet adamlarının katılımıyla her sene iklim değişikliğini görüşmek için konferanslar düzenlemektedir. 2015 senesinde Paris'te yapılan konferansta iklim değişikliğini önlemek, en azından durdurabilmek için sanayileşmenin başladığı 1850 yıllarına kıyasla küresel ısınma artışını 2 derecenin altında, en iyisinin 1,5 derecede tutulmasının şart olduğu karar altına alındı ve tüm dünya devletleri buna uyacaklarına taahhüt ettiler.

Maalesef şimdiye kadar kimse verdiği sözü tutmadı. Bugün geline noktada 1,5 derece hedefinin tutturulamayacağı ortaya çıktı. Bilim insanları bu gidişle dünyanın 2,5 derece daha fazla ısınacağını ve bunun sonuçlarının büyük bir felaket olacağını belirtmekte, fosil yakıtlardan hızla vazgeçil-

mesini tavsiye etmektedirler. Ama nafile. Devlet adamları her sene toplansalar da dünyanın daha kötüye gittiğini tespit etmekten, yenilenebilir enerji kaynaklarını vurgulamaktan başka bir şey yapmamaktadırlar. Laf çok, ama icraat yok. Böyle toplantılardan biri Aralık ayı başında Dubai'de yapıldı.

Dubai: Fosil yakıtlardan enerji üretimi ne olacak?

30 Kasım- 12 Aralık tarihleri arasında Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) başşehri Dubai'de yapılan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı, 28. Taraflar Konferansı-COP 28 fosil yakıtların geleceği ve iklim finansmanı gibi konular konuşulmuş istendi. Ama 13 gün süren tartışmalardan istenilen bir sonuç alınmadı. Konferans Avrupalıların dayatmasıyla bir gün daha uzatıldı. Sonunda kimsenin tatmin olmadığı, ama herkesin bu kadarı bile bir başarıdır dediği bir Sonuç Açıklaması çıktı, Konferans sona erdi.

Konferans başkanı BAE Sanayi Bakanı ve BAE'nin devlet petrol şirketi ADNOC ve yenilenebilir enerji şirketi Masdar'ın CEO'su olan Sultan Al Jaber idi. Al Jaber sunduğu

ilk açıklama metninde, fosil yakıtlardan vazgeçilmesi konusunda bir şey söylenmiyordu. Bunda şaşılacak bir şey yoktu. Zira dünyanın en büyük petrol şirketinin CEO'sundan başka ne beklenebilirdi ki? Konferans zaten bu nedenle şaibeli başlamıştı.

Avrupalılar ilk metne karşı çıktılar ve değişiklik istediler. Yeniden tartışmalar

başladı. İlk metni başta Suudi Arabistan, Katar, Rusya, Çin ve Hindistan olmak üzere birçok ülke destekliyordu. Çünkü bu ülkeler hem fosil yakıtları üreten hem de enerji gereksinimi için tüketen ülkelerdir. Bunların yenilenebilir enerji üretimine geçmeleri daha uzun zaman alacaktır. Avrupalılar ise yenilenebilir enerji üretiminde oldukça ilerlediler ve fosil enerjiyi de hâlâ oldukça yoğun kullanmaktalar. Onlar kendilerinin fosil yakıtları tamamen terkedebilecekleri tarih olarak 2050 senesini düşünmektedirler. 2030 senesine kadar da yenilenebilir enerji payı yüzdesi 30'dan 45'e çıkartılacaktır. Almanya 2030 senesine kadar elektriğin yüzde 80'ini yenilenebilir kaynaklardan üretmeyi hesap etmektedir. Avrupalılar bu planlarını konferansa katılan diğer ülkelere dayatmak istediler, ama olmadı.

Geçiş dönemi enerji olarak fosil yakıtların sonunun başlangıcı

Avrupalıların bu istemini özellikle gelişmekte olan ülkeler şiddetle reddettiler. Avrupalılar, Konferansı bir gün uzatarak yine de sonuç belgesine kendi isteklerine cevap verecek bir kavram soktular: “Geçiş dönemi enerjisi.” Böylece petrol, gaz, kömür gibi fosil yakıtlar “geçiş dönemi enerjisi” olarak adlandırılarak fosil enerji çağının sonunun başladığını ve bunun büyük bir başarı olduğunu ilan ettiler. Bunun yanı sıra açıklamada dünya çapında yenilenebilir enerji kapasitesinin 2030'a kadar üç misline çıkarılması ve enerji verimliliğini iki katına yükseltilmesi talep edildi. Bu zaten uzun zamandır gündemde tutulan bir ta-lepti ama bunun tutulup tutulmayacağı ise ayrı bir sorun.

Oysa Birleşmiş Milletler ve Avrupalılar bu konferansta diğer önemli iklim konuları yanı sıra özellikle fosil yakıtlardan, yani

petrol, gaz ve kömürden enerji üretimine kendilerinin ön görülebilir bir zaman içinde terk edileceği kararının alınmasını bekliyorlardı. Bu beklentilerinde de haklıydılar. Çünkü günümüzde yaşanan iklim sorunlarının ana nedeni bu fosil yakıtlardan enerji üretimi sırasında havaya, atmosfere salınan milyarlarca tonu bulan karbondioksittir. Avrupalılar planlarını yapmışlardı, ama dünyadaki diğer ülkelerin çoğu Avrupa'ya ayak uyduracak durumda değildi. Gelişmiş kapitalist ülkeler gelişmekte olan kapitalist ülkelere

kendi planlarını dikte etmek istiyorlar, ama bunun için gerekli olan finans yardımını yapmaya da yanaşmıyorlar. Onlar böylece ikiyüzlülüklerini ortaya koyuyorlar, küresel ısınmanın sorumluluğunu gelişmekte olan ülkelerin üstüne atmaya çalışıyorlar. Atmosfere en çok karbon salımını kendilerinin değil gelişmekte olan ülkelerin yaptığını ileri sürebiliyorlar. Oysa durum tam tersidir. Bunu görmek için ülkelerin karbondioksit emisyonlarına (salınımına) bir bakmak yeterlidir.

Atmosfere en çok karbondioksit salan ülkeler

Dünya çapında yılda atmosfere bırakılan karbondioksit 40 milyar tondur. Bunun 10 milyar tonu Çin'de, 4,7 milyar tonu ABD'de, 3,3 milyar tonu AB'de, 2 milyar tonu Rusya'da havaya salınmaktadır. Bu sayılara bakılınca Çin'in dünyada iklime en çok zarar veren ülke olduğu saptaması yapılabilmektedir. Oysa bilimsel olarak belirleyici olan her ülkede kişi başına düşen karbondioksit miktarıdır. Kişi başına salınan karbondioksit ise Çin'de 7,7 ton, ABD'de 14,2 ton, Katar'da 25,3 ton, Suudi Arabistan'da 16,6 ton, Rusya'da 13,5 ton AB'de 7,4 tondur. AB içinde Lüksemburg'da 38,2 ton, Almanya'da 8,8

tondur. Bu sayılar sanayi ülkelerinde ve Petrol üreten ülkelerde çok yüksektir. ABD hâlâ dünyada atmosfere kişi başına 14,2 tonla en çok karbondioksit salan ülkeden biriyken, Çin 7,7 tonla orta büyüklükte salınım yapan bir ülke konumundadır. Maa-lesef Çin, Hindistan gibi gelişmekte olan ülkeler sanayilerini kurabilmek için daha uzun süre fosil yakıtlara ihtiyaç duymaktadırlar. Avrupa enerjisini 200 yıldır fosil yakıtlardan karşılıyor. Gelişmekte olan ülkeler bunu daha kısa zamanda aşacaklardır. Ama bunun içinde yardıma ihtiyaçları vardır.

Atmosfere bırakılan 40 milyar ton karbondioksidin nerelerden kaynaklandığı da çok önemli. Bunun en büyük kısmı, yüzde 37'si, yani 15 milyar tonu dünya çapında fosil yakıtlardan enerji üretilirken salınmaktadır. Diğer iki büyük kısmını da sanayi üretimi ile taşıt ve ulaşım alanında salınan karbondioksit oluşturmaktadır. Tüm karbondioksit salınımında sanayi üretiminin payı yüzde 21, taşıt ve ulaşımında yüzde 20'dir. Binalardan, evlerden çıkan karbondioksit salınımının payı yüzde 9 dur. Fosil enerji terk edilip yenilenebilir enerjiye geçildiğinde tüm bu karbondioksit salınımı sona erecek, iklim ve ekolojik sorunlar büyük ölçüde çözülmüş olacak ve insanlık bir nefes alacaktır. O zaman alınan 1,5 derecelik küresel ısınma hedefine varılmış olacaktır. Ama insanlık şu an bundan çok uzaktır. Fosil enerji üretimi böyle devam ederse insanoğlu kendi sonunu, kıyameti kendi getirecektir. O zaman insanoğlunun neden eli kolu bağlı olduğunu sormak gerekiyor. İnsanoğlu esasında çırpınıyor, ama onun elini kolunu bağlayan biri var, o da kapitalizm.

Kapitalizmin tek hedefi kârdır, dünyanın sonunun geleceğini bilse de kârdır

İster gelişmiş olsun ister gelişmekte olsun, Karl Marks "Das Kapital" eserinde (Almanca, cilt 23 s. 788) kapitalle profit, kâr arasındaki kopmaz bağı şu tespitlerle anlatır: "Uygun bir kârda kapital cesurdur. Yüzde 10 garanti ise, ki bu her yerde uygulanabilir; yüzde 20 ise, o coşkuludur; yüzde 50 ise o

pozitif delidoludur; yüzde 100 kâr için o tüm insancıl yasaları ayağının altına alıp çiğner; yüzde 300 ise kendisi için darağacı tehlikesi olsa bile, riski alamayacağı hiçbir cinayet yoktur." Evet, kapitalin hedefi kârdır. Kâr ne kadar yüksek olursa onun çiğnemeyeceği hiçbir yasa, sonunda kendisinin öleceğini bilse bile, işlemeyeceği hiçbir cinayet yoktur. Bugün fosil yakıtları kullanmak kapital için hâlâ çok kârlıdır. Fosil yakıt enerjileri dünyanın sonunu ve kendisinin de ölümünü getireceği onun umurunda değildir. O kâr "aşkına" her şeyi, kendini de, dünyayı da, insanlığı da feda edebilir, ateşe atabilir.

Kapitalizm toplumda, doğada ve kâinat-ta, uzayda hiçbir sorunu çözmez, tam tersine toplumda, doğada, kainattaki tüm sorunların kaynağı, nedeni, müsebbibidir. Kapitalizmin varlık nedeni insanı, doğayı, kâinatı sömürmektedir. Kendisini yeniden ve yeniden varetmesi için insanı, doğayı, kâinatı tahrip etmesi, yağmalaması ve talan etmesi, üretimi, ekonomik büyümeyi sürekli arttırması gerekmektedir. Kâr amaçlı sürekli ekonomik büyüme tüm sorunları daha da ağırlaştırmaktadır. Toplumdaki açlığın, fakirliğin, yoksulluğun, sefaletin, işsizliğin, savaşların ve çatışmaların, şiddet ve diktatörlüğün, zulmün ve esaretin, kadın ve gençlik, demokrasi ve özgürlük sorunlarının, doğadaki iklim krizinin, ekolojik ve çevre sorunlarının, kanınatta, uzayda tahribatın kaynağı ve tek sorumlusu kapitalizmdir. Bunların şiddeti, boyutu zaman içinde bazen azalır, bazen kabarrı ama asla yok olmazlar, derinleşerek sürerler. İklim ve ekoloji sorunları dahil tüm bu sorunların, kötülüklerin yok olması, bertaraf edilmesi için kapitalizmin sistem olarak

yok olması, üretimdeki anarşinin, sürekli büyümenin bertaraf edilmesi, yerine sosyalist sistemin, planlı ekonominin ikame edilmesi gerekir. Bunu yapacak olan işçi ve emekçi sınıf ve katmanlardır. Kapitalizmin bu “pisliklerine” karşı açacağı savaştır.

Kapitalizmin korkusu işçi ve emekçi yığınların kalkışmasıdır

Kim ki, bu sorunların kapitalist sistem içinde reformlarla düzeleceğini, hatta kapitalizmin de bu sorunları çözebileceğini ve çözümleninde çıkarı olacağını iddia eder, o kendini aldatır ve eninde sonunda kendisini kapitalizmin hizmetinde bulur. Zira kapitalizm kârı için sürekli insanı sömürmesi, doğayı ve evreni talan ve yağmalaması gerekmektedir. Artık insanlar bunu görmeye başladılar. Kapitalizmin en çok korktuğu yığınların bu sorunları kapitalizmin çözemeyeceğini, hatta bu sorunları kapitalizmin yarattığını, ürettiğini anlayıp kendisine karşı ayaklanmasıdır. O nedenle kapitalizm herhangi bir konuda çıkan yığınsal bir hareketi kendi kontrolüne alıp söndürmek için tüm

tu diye tüm devlet ve hükümet başkanlarına alkışlattırdı. İklim için herkesin bir şeyler yapması gerektiğini yaygınlaştırdı. Bu ise kimsenin yapmayacağı bir şey idi. Ama o böylece gelişen bir iklim hareketini kontrolleri altına alınmasını sağladı. İklim değişikliği kapital sınıfının umurunda değildir. Sıkıştığı zaman gerekirse bir iklim aktivisti gibi öne atılır ve “enerjisiz yaşanamaz, toplumun refahı için fosil yakıtları ve nükleer enerjiyi daha bir süre kullanmak gerekmektedir” diyerek iklim sorumluluğunu insanların üstüne atar. İnsanlara bunu kabul ettirir. Kapitalizmle mücadele komünist partisinin ve onun ideo-

Greta Thunberg

elindeki güçleri seferber eder. Buna en iyi bilinen örnek Greta Thunberg adlı İsveçli küçük bir kızın öncülüğünde doğan ve gelişen öğrenci ve gençlerin katıldığı “Friday for Future” hareketidir.

Kapitalizm Thunberg’i bir “yelkenli” ile Atlantik’i aşırıp New York’a BM’e götürdü. Thunberg orada tüm devlet ve hükümet başkanlarına “siz bizlerin geleceğini çaluyorsunuz” diye hitap ettirtili, onu çok güzel konuş-

lojisi Marksizm-Leninizmi gerektirir. Yalnız yoksulluk, kadın, gençlik gibi sosyal sorunlar değil iklim, ekoloji, çevre gibi doğa sorunları da sınıfsal sorunlardır. İşçi ve emekçi yığınlar tarafından kapitalizm ortadan kaldırılmadan bu sorunlar da asla çözülemez. Bu nedenle iklim, çevre aktivistleri ve diğer kimlik hareketleri işçi sınıfının doğal müttefikleridir. Sorunların müsebbibi kapitalizmdir diyerek hep birlikte kapitalizme ve onun yarattığı sorunlara karşı savaşılmalıdır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerin ikiyüzlülüğü

İnsanlık, bilim insanları, iklim aktivistleri dünyamız elden gidiyor diye çırpınıyor. Toplanan konferanslar, alınan kararlar, koca koca devlet adamlarının verdikleri sözler, yaptıkları açıklamalar havada kalmaktadır.

Kapitalistler kendi bildiklerini okumaya, insanı, doğayı, evreni sömürmeye, talan ve yağmaya devam etmektedirler. Küresel ısınmanın 1,5 dereceyi aşmaması için bilim insanları projeler geliştirirken, devlet adamları planlar yaparken kapitalistler hiç o taraflı olmadan üretimlerini arttırarak devam ediyorlar. 2030, 2040, 2050 yılları gibi hedeflere gülmektedirler. Çünkü onlara göre bu “hayalleri” gerçekleştirecek maddi koşullar daha oluşmamıştır. O halde yağma ve talana devam edilecektir.

Bunun böyle olacağını gösteren her beş yılda bir yayınlanan Küresel Durum Değerlendirmesi raporudur. Bu rapor iklim değişikliği ile mücadelede ulusal değil, küresel olarak ne kadar yol alındığını ve ne yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Buna göre insanlık küresel ısınmayı 1,5 derecede tutma hedefinden çok uzaktadır. Çünkü küresel ısınmayı 1,5 derece ile sınırlandırmak için 2030 yılına kadar atmosfere salınımaların, emisyonların yüzde 43 oranında azalması gerekmektedir. Oysa tüm hedefler uygulansa dahi 2030 yılında emisyonlar yalnız yüzde 2 azalmamış olacaktır. Yüzde 2 nerede, yüzde 43 nerede? Belki 2030 yılına kadar bazı gelişmiş kapitalist ülkeler ulusal olarak yüzde 43 hedefine yaklaşacaktır. Ama bunun küresel ısınmayı durdurmaya bir katkısı kemen hemen olmayacaktır. Zira global olarak yüzde 2 hedefinde kalınacaktır. Bu ise küresel ısınmanın önüne geçilemeyecek demektir. Yani küresel ısınmanın bu kapitalist sistemde sınırlandırılması hayaldir, insanları avutmaktır, argo tabiriyle “dalga geçmektir.” Eğer global olarak küresel ısınmanın sınırlandırılması isteniyorsa gelişmiş kapitalist ülkelerin bunun maddi koşulunu yaratması gerekmektedir. Bu da para demektir.

Kapitalizm kendi öleceğini bilse bile, kârdan kesmez, para hediye etmez

İklim sorununun çözümünü global düşünmeyi ve global planlamayı gerektirmektedir. Ama bu kapitalizmin doğasına aykırıdır. Gelişmiş kapitalizm için globalizm, büyük ölçüde gelişmekte olan ülkeleri sömürmek ve yağmalamak demektir, sorun çözmek değildir. İklim sorunu ise globaldir ve global çözüm istemektedir. Bu ise ekonomik kalkınmasını sağlamak için hâlâ fosil enerjisi kullanan ülkelere yenilenebilir enerjiye geçmeleri ve iklim değişikliğinin neden olduğu hasarları telafi etmeleri için yardım etmeyi zorunlu kılmaktadır. BM'in yaptığı

hesaplara göre bunun için ihtiyaç duyulan finansman 2030 yılına kadar yıllık 160-340 milyar dolar, 2050 yılına kadar ise yıllık 315-565 milyar dolardır. Bunu kim sağlayacak?

Gelişmiş kapitalist ülkeler böyle bir yardıma asla yanaşmamaktadırlar. 2009 senesinde 100 milyar dolarlık bir yardım fonu kurulması kararlaştırıldı. Ama bunu asla tutmadılar. Şimdi Dubai'de gelişmekte olan ülkelere iklim değişikliğinin verdiği zararı karşılamak için Birleşik Arap Emirlikleri'nin ve Almanya'nın 100'er milyon dolar ödeyerek kurulan fon büyük bir başarı olarak ilan edildi. Diğer devletlerin yaptıkları taahhülle bu fonda 700 milyon dolar para birikmiş oldu. Bu para dev iklim değişikliği

sorunları karşısında sıcak demirin üstüne düşen bir damla su bile değildir. Gelişmekte olan ülkelerin isteği, bugünkü iklim değişikliğinin ana sorumlusu 150 yıldan beri kurduğumuz dev sanayi ile atmosfere saldırdığı ve orada birikmesine neden olduğu gazlarla gelişmiş kapitalist ülkelerdir. Gelişmiş kapitalist ülkeler ise günümüzde Çin gibi gelişmekte olan ülkelerin gaz salınımlarına bakarak, iklim değişikliğinin sorumluluğunu onların üstüne atmaktadır. Bu kapitalistler arasında bir kavga vardır. Ama ikisinin de söylediği iklim değişikliğinden sorumlu olan kapitalizmdir.

Görüldüğü gibi tüm diğer sosyal ve çevre sorunları gibi iklim sorunu da kapitalizmde çözülemez. Çözüm kâr için kapitalist büyümenin sonlandırılması, planlı ekonomiye geçilmesidir. Bunun maddi koşulları hazır. Çözüm, kapitalizm dışındadır. Kesin çözüm işçi sınıfının ve emekçi yığınların iklim ve diğer kimlik hareketleriyle birlikte kapitalizme karşı mücadele etmek ve bu mücadele sonunda sosyalizme gelen demokratik bir düzeni kurmaktır.

Rosa Lüksemburg haklıdır: "*Kapitalizmin sonu ya barbarlık ya sosyalizmdir!*". İklim değişikliği bunu tüm çıplaklığı ile ortaya koymaktadır: Ya iklim felaketi ya da sosyalizm!

Erdoğan ve iklim değişikliği

Dubai'ye gidip konferansta büyük laflar eden devlet başkanlarından biri de Erdoğan idi. Erdoğan konuşmasında Türkiye ile ilgili pembe bir tablo çizdi. Erdoğan, "*2053 yılı itibarıyla net sıfır emisyon hedefini gerçekleştirmeyi öngörüyoruz. 2030 senesine kadar emisyon azaltma hedefimizi iki katına çıkardık*" diye konuştu. Toplam kurulu güç içinde yenilenebilir enerji kaynakları payının yüzde 55'e yükseldiğini, bu oranın Avrupa'da beşinci olduğumuzu açıkladı ve jeotermal kurulu gücünde Avrupa'da birinci, dünyada

4. olduğumuzu vurguladı. "*2053'te yenilenebilir enerjinin payını yüzde 69'a çıkarmayı planlıyoruz*" dedi. (2050 değil de 2053 demesi manidar. İstanbul'un fethinin 600. yılı!)

Erdoğan'ın söylediği bu sayıların çoğu bir vaattir. İcraat ise bambaşkadır. Uluslararası alanda 2030'a kadar ciddi bir karbonsuzlaştırmayı öngören Türkiye'nin, kömüre hâlâ yatırım yapması ve doğal gazla olan ihtiyacı nedeniyle eleştiriliyor. Aynı zamanda yeterli

olmasa da rüzgâr ve güneş enerjisine yatırımları, nükleer enerji vurgusu Türkiye'nin kömürden çıkışa doğru bir adımı olabilir mi diye soruluyor. Bu soru haklıdır, çünkü Türkiye fosil yakıtlara yaptığı yatırımları artırmaktadır. Bunun en son örneği Akbelen ormanlarının başına gelendir. Bu bölgede Erdoğan'ın 5'li çetesinden Limak Holdingin İştas Holdingle

birlikte işlettikleri termik santrale Akbelen ormanları altında yatan linyit kömürünü çıkarmak için büyük ağaç katliamına, doğa felaketine girişildi. Eğer Erdoğan Dubai'de söylediklerinde ciddi ise Akbelen'deki doğa katliamını hemen durdurması gerekir. Aksi takdirde 2030 hedeflerine ulaşmak mümkün değildir, boş laftır. Ayrıca yakılan linyit kömürünün çevreye ve insanlara verdiği zarar ise cabasıdır.

Akbelen ormanlarının başına gelen göstermektedir ki, Erdoğan'ın derdi iklim değişikliğini durdurmak değil, Limak ve İştas Holdinglere kâr ve çıkar sağlamaktır. Onun için gerisi, iklim de çevre sorunu teferuatıdır. O kendi holdinglerine çıkar ve kâr sağlamak için doğayı tahribattı, buna karşı direnen aktivistleri ezmekte diğer ülke devlet yöneticilerinden çok daha gaddar ve barbardır. Türkiye'de iklim aktivistlerinin küresel ısınmanın sınırlandırılmasına en büyük katkıları; işçi sınıfı ve diğer güçlerle birlikte Erdoğan rejimine son vermek için ortak mücadeleyi yükseltmek olacaktır.

Günümüzde sosyalist olmanın tarihçesi

Aydan SEVEN

SİMDİYE kadar Türkiye'de solun tarihine dair birçok kitap yazıldı, çizildi, tartışıldı.

Ben Türkiye'de (Kürdistan'da değil) dünyaya gelmiş, ortalama sorgulama yeteneği olan bir insanın portresini çizmek istedim.

Hadi başlayalım:

Apolitik doğarsın, sonra ailen, çevren bulunduğu yer, seni politik yapar.

İlkokulda hergün, her sabah, sokağın uğruna canını feda ettiğin bir ulus olur.

Sınıfta kitapta resmini gördüğün liderin hayatını daha ilkokulda anlatmaya başlarlar, onu seversin, ona tapmaya bile başlayabilirsin..

Ama hâlâ apolitiksın, çünkü onu severken ileride dinci, ülkücü, demokrat olabilirsin, hatta zorlayıp kendine sosyalist bile dersin, hikayenin sonunda diyeceklerinde.

Liseye gelersin aklın ermeye başlar. Çevrende hilal bıyıklı abiler mafyacılar oynar, dikkat çekmek, güçlü olmak isteyen arkadaşların onlara katılır, sen bundan sıyrılmak istersin antipatik

gelir.

Onlar kendine SAĞ der, sen SOL'u araştırırsın. Televizyonda SOL diye CHP'den bahsederler. Sen de "bi içlerine gireyim" dersin, girersin. İlkeler, inkılaplar nedir bilersen yeter. Zaten ilkokuldan beri görüyorsun. Nutuk filan okumana da gerek yok!

Etraftan sana anlatırlar

söz, bir daha ki evriminde en başta söyleyeceğim.

CHP'de iken BAYAN kelimesi yasaklandı.

Fraksiyonun değişti. Nispeten daha SOL bir partiye geçtin.

Üzgünüm dostum, bundan sonra parti ismi kullanmayacağım, sonra kızıyorlar!

hikayelerini, etkilenirsin. Fransız ihtilalini yapanların NUTUK okuduğunu da söylerler. M. Kemal'in 1944'te atanmış büyükelçiye ayar verdiğini de.

Birgün biri öyle olmadığını söyler, ona kanıtlamak için araştırırsın, öyle olmadığını öğrenirsin.

CHP'nin de sağ olduğunu anlatırlar. Sonra ayrılır, başka bir fraksiyona geçersin.

Ha söylemeyi unuttum,

Bu SOL liberal SOL. Burada artık KADIN kelimesini kullanmak zorundasın. Ve alkol kesinlikle kullanmalısın, BİRA uygundur.

Burada çok kitap okumana gene gerek yok! George ORWELL'in iki garabetini okuman yeter.

Buradaki siyasi görüşün: Ülkede yaşanan herşey ABD'nin, İsrail'in oyunu. Herşey siyonist bir plân, ona göre şekillendi. Mustafa

Kemal karşı durarak kahraman oldu. O hâlâ senin kahramanın..

Ama artık iki kahramanın daha var: Biri DENİZ GEZMİŞ, diğeri CHE. Diğer herkes hâlâ öcü.

”Kürtler ABD'nin piyonu, hem de hepsi!” derken, Deniz Gezmiş'in savunmasında bahsettiği bir ideoloji var: Hani ”YAŞASIN MARKSİZM- LENİNİZMİN YÜCE İDEOLOJİSİ” diyor ya. Hah işte o!

Onu merak ediyorsun. Aşamalı gitmen lazım. Artık okuyan SOLUCU olacaksın, tamam mı?

Ha bir de bu aşama da CHP'de öğrendiğin Mustafa Kemal'i öven müzikler yerine, protest müzik dinliyorsun: Ya hani şu AHMET KAYA var ya o! İçki de değişecek sabret....

Şimdi sosyalizm ile tanışacaksın. Bunun için ilk önce alfabeti lazım. Sosyalizmin alfabeti, onu okuyacaksın. Sonrası gelecek.

Bu aşamada “KADIN” diyeceksin yoksa olamazsın! (Mesela abimin KADIN çocuğu oldu) yaşadığın ülkede böyle, dışlarlar mazallah (ben kullandım sana Allah, kitap, peygamber artık yasak)

Neyse bu aşama da bol bol kitap okuyacaksın, ama sadece okuyacaksın. Marx, Lenin, Stalin... Şimdi aklına Troçki geldi, ona küfrederler, ne diyorlarsa onu yap!

Bu süreçte içki kültürün

değiştii. Artık votka içecek-sin, Rus hayranısın. Klasik müziklerin hepsini dinleyeceksin, hoşuna gitmese de, dinleyeceksin yoksa sosyalist olunmaz.

Ben gene iyiyim, az sonra neye maruz kalacaksın biliyorsun.

Ha bu arada “Lenin” demişken, “Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı” kitabı var ya, o kitabı yanlış basmışlar parantez içinde “KÜRTLER HARIÇ” var unutmmuş Ruslar, hoşgör olur mu?

Lenin 1924'te öldü ama NUTUK okudu (Nutuk 1919-1927 arasını anlatıyor, ama olsun çaktırma) Lenin aslında Mustafa Kemal'i çok seviyordu. Burada sana aralarında mektuplaşmalar olduğunu söyleyecekler, inan gitsin. Sonra araştırıp buluyorsun

Evet, 2000'lı yıllar: Artık isminde KOMÜNİST olan bir partiye geçebilirsiniz. Bu partiye girişte anne rahminden itibaren ”KADIN” kelimesini kullanacaksınız.”Hanımefendi”, ”beyefendi” gibi kelimeler yasak!

LGBTİ, işçi sınıfı dahili her dinamikten daha devrimci... Sakın unutma!

Liderleri yok, sekreterleri var. Herkes orada ”eşit”. tam aradığın sistem. Ama genel sekreteri eleştirirsen partiden atılırsın.

Bu "partiyi" aslında MUSTAFA SUPHİ kurdu. Onlar katledildi şu Mustafa Kemal tarafından.

Endişelenme, dur, korkma! Gittiğin partinin mitinginde ikisinin fotoğrafı yan yana.

Nâzım Hikmet de "bu partinin" bir üyesiydi. Mustafa Kemal 1 Mayıs'ı kutlamak istedi diye, ”mikrop” dedi sürgüne yolladı. Gene korkma içinde bulunduğu parti ikisini barıştırdı. Hatta NÂZİM adına kültür merkezi de var.

Ve bu partinin ilk kongresine katıldın. Ve konuşmacı genel sekreter çıktı kürsüye, konuşmasına başladı:

2 dakika AKP'yi, 5 dakika CHP'yi, 10 dakika HDP'yi eleştirdi. 2 dakika işçi sınıfı için, 5 dakika Kemalistler için

10 dakika LGBTİ bireyler için vaatte bulundu. Ve konuşmasını şöyle bitirdi: ”ROKFOR PEYNİRİ YİYİP BOURDEUX ŞARABI İÇERKEN, CAZ MÜZİK DİNLEMİYEN KİMSE KENDİNE KOMÜNİST DEMESİN!”

Evet bu şartlarda artık sen sosyalist bir bireysin! Hadi bakalım hayırlı olsun.

Haa Kürtler vardı ya hani başta bahsetmiştim. Onlardan sadece işçi olanları kardeş, gerisi hâlâ öcü. Ama LGBTİ, KEMALİST olanların ne olduğu önemli değil, onlar her halükarda kardeş!

Evet, sen de farkındasın: Kendine sosyalist diyebiliyorsun ama değilsin...

Sosyalist olman ümidi ile. olman için. 4 tane ipucu vereyim:

1-) İsminde "komünist" olan komünist olsaydı, Sovyetler'de, Çin'de komünizm olurdu, isim değil icraat önemli.

2-) Marx okurken rastladın mı bilmiyorum, ama bir ülke de ezilen ulus varsa, o ülke de sosyalist

devrim mümkün değil. Ülke de Kürtler eziliyor, sen ezilenden yana ol, kim olursa olsun.

3-) İçki içmek, klasik muzik dinlemek, sosyalist olmanın şartı değil, sosyalist olmanın şartı ezilen kesimin iktidarından yana olmaktır

4-) Bir cinsiyete nasıl tabir kullandığın değil, nasıl davrandığın önemli... Hepsini bir birey ve seni sen yapan, yarın belki de yanında sa-vaşacak olan...Ha bir de yanlış yapan kim olursa olsun, ne söylerse söylesin: "BOYUN EĞME!.."

Teknolojik ilerlemeler, sendikalar ve işçi örgütleri

Deniz ALTINER

REEL sosyalizmin çöküşü, komünist partilerin likidasyona uğramasıyla; işçi sınıfı rotasını "kaybetti", işçi örgütleri çoğunlukla burjuvazinin güdümünde, sınıfın burjuvazi ile boy ölçüşecek, pazarlık şansı zayıfladı. Kapitalizm, burjuvazinin lehine her ülkede bilimsel teknolojik devrimin sonuçlarıyla; yeni üretim biçimleriyle işçi sınıfının karşısına çıkıyor. Otomasyon sistemi, robotlar ve yapay zekânın üretimi sokulması; işgücü piyasasını etkiliyor, işsizliğe yol açıyor ve de bundan kaçınmak neredeyse imkânsız hale geliyor! Zira bilimsel teknoloji kapitalizmde işçi ve emekçilere değil, burjuvazini sömürü ve kârını artırmaya yarar. Bilimsel teknoloji özde işçimin az çalışması için vardır. Ama kapitalist sistem bunu işsizler ordusu yaratmaya dönüştürür. Kapitalizm doğası gereği; rahatça at oynatabileceği bir işsiz ordusuna ihtiyaç duyar. Gelişmiş kapitalist ülkelerde işçi sınıfı tarafından gerçekleştirilen işin neredeyse yarısının, hâlihazırda var olan teknolojiyle değiştirebileceği görülmektedir. Her zaman olduğu gibi üretimdeki masraf aynı kalmak üzere, sermaye çok sayıda işçi yerine, daha az sayıda işçiden, belli miktarda emek sızdırarak üretimini dizayn ediyor.

Sosyalist komünist bir toplumda bu gelişmeler mutluluk kaynağı olabilirdi; ama herkesin herkesle savaşında ise, bireyler yararı

kendi ellerinde topluyorlar ve çoğunluk geçim araçlarından yoksunlaşıyor. Makinelerdeki her iyileşme, işçileri işsiz bırakıyor ve teknik ilerleme arttıkça, işsiz sayısı çoğalıyor; bu nedenle işçiler üzerinde ekonomik bunalım artıyor; yoksunluk, sefillik ve suç üretiyor. (Engels)

Marx, kapitalistlerin mümkün olan en yüksek kâr arzusunun iki ucu keskin bir kılıca dönüşebileceğini belirtiyor; eğer işçiler kendi ürettikleri her şeyi satın alamıyorlarsa bu durumda sermaye, üretimi tahsis etmede ciddi sorunlarla karşılaşır ve bu da 2008'de başlayan ve hâlâ bitmeyen aşırı üretim ve eksik tüketim krizine yol açar. Sermayenin ikinci büyük sorunu, eğer teknolojik gelişmeler aynı miktar insan emeği ile çok daha fazla üretime yol açarsa, üretim sonucu artı değer ve kârın düşmesi demektir. Bu sermaye için kötü ama işçi sınıfı ve halk için iyidir. Bunun olabilmesi için de sosyalizmin gelmesi ve teknolojinin ürünlerini

halkın hizmetinde kullanılması demektir.

Günümüzde gelişmiş ülkelerin burjuvazilerine göre yeni teknoloji; iş hayatında verimliliği artıracak, uluslararası rekabet gücünü artıracak, şirketler büyüyecek ve geri kalmış ülkelere yaptırılan üretim tekrar baba ocağına dönecek. İşçi sınıfına göre ise kalıcı işsizlik artacak, işgücü piyasasını ortadan vuracak ve sınıflar arası uçurumu artıracak. İşçiler için; yeni makinelerin sürekli olarak emeğin yerini kapmasıyla, makinelerle rekabet, makinelerle daha çok iletişime girilmesi, robotların da üretime sokulmasıyla dokunulacak "sıcak bir el" olmayacaktır.

Neyse ki bu tartışmalar yeni değil ve tarih olup bitenlere ya da olacaklara doğru yanıt verebilir. İşçi sınıfı 1800'lerden beri ne zaman teknolojik değişimle karşı karşıya kalsa, işsiz kalacağı için endişelenmiştir. Sınıf bilincinin gelişmediği dönemde bu düşman kapital değil yeni makineler olmuştur. Makinelerin kullanılmasıyla, işçi, sermayenin, kapitalist üretimin somutlaşmış biçimi olan iş araçlarının kendisiyle savaşmaya başlamış, ona başkaldırmıştır. Everest 1758 tarihinde ilk defa su gücüyle çalışan yün kırma makinesini yaptığı zaman, işsizliğe itilen 100.000 kişi makineyi ateşe vermişti. İngiltere'de, Fransa'da makine tahrip olayları, işçilerin makineleri rakipleri olarak görmesi, hükümetlere en gerici ve zorlu tedbirleri alma bahanesi sağlamıştır. İşçilerin, makine ile sermayeyi birbirinden ayırt etmeleri ve mücadeleyi sermayeye karşı yöneltmeleri için zamana ve deneyime ihtiyaçları olmuştur.

Yeni teknoloji, tüm sivil toplumu da değiştiren bir devrime yol açıyor. Öncelikle burjuvazinin ve ayrıcalıklı sınıfların tepesine ayrılan bu teknolojik gelişmeler birkaç nesil sonra birer tüketici olarak herkesin elde edebilmesini sağlıyor. Şimdi yeni teknolojinin üretime sokulması ise sadece üretilen malları değil; çevre, enerji, ulaşım, sağlık ve yaşam koşulları gibi alanları da etkileyecek bir gelişmedir.

Geçmişte olduğu gibi, yeni teknolojiyle

hem ABD'de hem de Avrupa'da kayda değer bir üretim artışı görülüyor, ancak ücretlerde daha yüksek bir artış olmadığı, dolayısıyla teknolojiden elde edilen kazanımlar, özellikle üretim araçları sahiplerine düşüyor. İngiltere dünyada sanayileşen ilk ülke olduğunda, başlangıçta büyük bir sefalet ve yıkıma yol açmıştı. Sanayi devrimi, işçileri basit ve salt makineler haline getirerek onlardan, bağımsız etkinliğin son kırıntılarını da çekip aldı ve böylece onları, insana yaraşır bir konumu istemeye zorlayarak, kendi mantıklı sonucuna ulaştırmış oldu. (Engels) İşçiler daha üretken hale geldiler ama neredeyse meyvelerinden hiçbirini toplayamadılar. Sanayileşme ilerledikçe aynı şey diğer ülkelerde de yaşandı ve yakın zamanda Çin ve Afrika'nın kimi bölgelerine de yansıdı. Teknolojik devrimin sarsıntıları ve dirençleri ancak yeni teknoloji etrafında yeni işler ortaya çıktığında, teknolojik gelişmelerde bir gerileme yaşanır ve işgücü piyasası yeni koşullara uyum sağladığında tersine döner. Fakat bu süreçte emek gücünden başka şeye sahip olmayanlar için hem uzun hem de çok zorlu bir süreç yaşanıyor. İşçi sınıfı "*en hızlı ve en iyi, kendi hatalarının ceremesini çekerek öğrenir.*" (Engels, İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu)

Makinelerin üretime girmesiyle proletarya doğdu. İş bölümü, su gücünün ve özellikle buhar gücünün sanayiye uygulanması ve makinelerle, geçen yüzyılın ortasından bu yana, dünyayı yerinden oynatan manüfaktürün üç büyük kaldıracağı oldu. Küçük ölçekli imalat orta-sınıfı, geniş ölçekli imalat işçi sınıfını yarattı ve orta sınıfın seçkinlerini tahta oturttu, ama yalnızca zamanı gelince devirmek için. İşçi sınıfı ile sermaye arasında yürütülen savaşın gelişimini, her iki tarafın izlediği politikayı ve başvurduğu yöntemleri belirleyen etkenlerin en önemlisi, çağımızda hızla ilerleyen bilimsel ve teknik gelişmelerin toplumsal sonuçlarıdır. Teknolojik devrimin ekonomik ve toplumsal sonuçları; bu sonuçların etkisiyle sermayenin strateji ve taktiğinde meydana gelen

değişiklikler; işçi sınıfının, sendikaların ve işçi örgütlerinin karşısına birçok yeni sorun çıkarıyor.

Komünistler hiçbir zaman teknolojik gelişmeden korkmadılar

Marx ve Engels Komünist Manifesto'da işçilerin makul koşullar altında mücadelelerinin makinelerle karşı olmadığını belirtmişlerdir. Makineler ne iyidir ne kötü; belirleyici olan onlar üzerindeki güç ve sahiplik ilişkisidir. Üretim araçların mülkiyeti burjuvazide mi, proletaryada mı? Üretim araçları (makinalar, günümüzde bilimsel-teknoloji) kapitalist sistemde burjuvaziye, sosyalist sistemde proletaryaya yarar. Bu nedenle teknolojik gelişmelere saldırmak, ondan korkmak ileriye giden bir yol değildir. Saldırı kapitalizme olmalıdır. Robotlara ve diğer barışçıl donanımlara karşı savaşılmamalı, ancak işçi sınıfının ve demokratik güçlerin de bunlar üzerinde hâkimiyet sağlamaları için çalışılmalı, kazanımlar güvence altına alınmalıdır. Eğer teknolojik gelişmeler çevreye zarar vermeden genel nüfusa daha iyi yaşam koşulları sağlamak için kullanılıyorsa bu övgüye değerdir. Sosyalizmde teknoloji, sermayenin hizmetinde değil, tam olarak halkın hizmetinde kullanılır, böylece çalışma hayatı kolaylaşır ve geçime yetecek çalışma saatleri kısaltılır.

Marx, kapitalist ekonominin döngüsünü keşfetmeden önce, ekonomistler ve akademisyenler, değerlerin nasıl yaratıldığı konusunda farklı görüşler ileriye sürdüler:

-Kimileri feodal düzende, değer yaratan şeyin toprak olduğunu ileri sürdü; kölelik koşullarında toprağı işleyen çiftçiyi hesaba katmadılar.

-Merkantilistler ise ticaretin belirleyici faktör olduğuna inanıyorlardı. O dönemde parayla servetler kazanan tüccarların olduğu doğrudu; ancak tüccarların para kazanabilmelerinin tek nedeni sattıkları malların ağır insan emeğine dayanmasıydı. Tek başına almak-satmak yeni değer yaratmaz; en fazla mevcut değerlerin birinden diğerine yeniden dağıtılmasına yardımcı olur. Bu insanlar

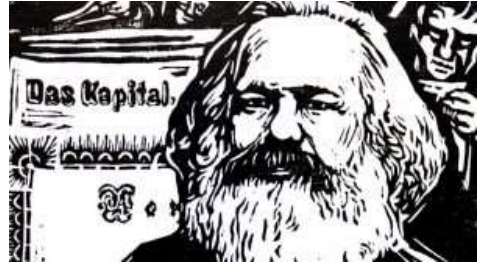
burada paranın kendisinin büyük bir rol oynadığına inanıyorlardı ki Marx buna "para yanılısaması" diyecekti.

Marx'a göre meta her biçime girebilir... "eşdeğer biçim, kendi maddi biçimi ile toplumsal bir mahiyet kazanan, o belirli meta, şimdi artık para-meta haline gelir, ya da para olarak iş görür." (Kapital I. cilt, Sol Yayınları s. 91)

-Kimileri de değeri yaratanın makineler olduğuna inanıyorlardı. Aslında buna hâlâ inananlar yok değil! Geleceğin insanın çalışmaya ihtiyaç duymayacakları, bu işi makinelerin devralacağı, robotik bir toplum olacağı görüşünü paylaşıyorlar. Ancak en pahalı ve büyük bir makine bile tek başına, insan gücü olmadan çalışmaz. Makinelerin iyileştirilmesinden burjuvazi yarar sağlıyor, sermayesini artırmak için büyük bir fırsata sahip oluyor.

Marx'a göre makineler

Marx'a göre makine, bir defa harekete geçirildikten sonra, taşıdığı aletlerle, daha önce işçinin benzer aletlerle yaptığı aynı işi yapan bir mekanizmadır. Hareket ettirici gücün, insandan veya başka bir makineden alınmasının bu yönden hiçbir farkı yoktur. (Kapital I. Cilt s. 404) Makinenin boyutları ile işlettiği araçların sayısındaki artış, onu

hareket ettirecek çok daha büyük bir mekanizmaya ihtiyaç gösterir ve bu mekanizma, insanın, tekdüze ve devamlı bir hareketi meydana getirme yönünden çok yetersiz bir araç olması bir yana, makinenin direncini yenebilmesi için insandan çok daha kuvvetli bir hareket ettirici güce sahip olmalıdır. (Kapital Cilt s. 406) Modern sanayi, makine-

yi ele almak ve makineyle makine yapmak zorunda kalmıştı. Makine biçimine gelen iş araçları, insan gücü yerine doğal kuvvetlerin konulmasını ve el alışkanlığı yerine bilimin bilinçle uygulanmasını gerektirir. Manüfaktürde, toplumsal iş sürecinin örgütlenmesi tamamen özeldi ve işçi zaten var olan maddi üretim koşullarına eklenen bir şey haline gelmiştir. Makineler, birleşmiş emek ya da ortak emekle işletilir.

Makine bir sanayi koluna ilk defa girdiği zaman, onu daha ucuza üretmek için yeni yöntemler birbirini izlediği gibi, onun yalnız parçalarını ve kısımlarını değil, bütün yapısını etkileyecek geliştirme çabaları da ardi ardına gelir. İşte bu yüzden, makinenin ömrünün ilk günlerinde, işgününün uzatılması için bu özel dürtü kendisini daha büyük şiddetle duyurur. İşgünün uzatılması, diğer yandan, makineler ile binalara yatırılan sermaye miktarında bir değişiklik olmaksızın üretim hacminde bir artış sağlar. (Kapital I. Cilt s. 434)

İş saatlerini uzatarak işçinin bütün zamanına el koyar. Her türlü kapitalist üretim, sadece bir iş süreci olmayıp, aynı zamanda bir artı değer yaratma süreci de olduğu için, şu ortak özelliği gösterir: iş araçlarını kullanan işçi değildir, tersine, işçiyi kullanan iş araçlarıdır. (Kapital Cilt I. S. 451) otomat haline dönüşen iş aracı, iş süresinde işçinin karşısına; canlı işgücüne egemen olan ve onu bitirip tüketen sermaye ve ölü emek şeklinde çıkar. Üretimin zihinsel güçlerinin el emeğinden ayrılması ve bu güçlerin, sermayenin emek üzerindeki kudreti haline dönüşmesi, makine temeli üzerinde yükselen modern sanayi tarafından tamamlanmıştır.

Teknik buluşlar ve proletarya

Engels, işçi sınıfının tarihini teknik buluşlara bağlar. Buluşlar, endüstri devrimini belirlemiş ve bu devrim burjuvaziyi değiştirmiştir; bu değişikliğin başlıca sonucu devrimci bir sınıf olan proletaryadır. İngiliz işçi sınıfının tarihi geçen yüzyılın ikinci yarısı ile buhar makinelerinin keşfiyle başlar. Bu keşifler bilindiği gibi, endüstri devrimini

başlatmıştır. Bu sebeptendir ki, İngiltere'nin önemi; az gürültülü geçtiği oranla büyük olan bu değişikliğin başlıca sonucunun proletaryanın gelişmesinin klasik yurduudur. Engels, “*proletaryanın bütün şartlarıyla ve her açıdan incelenebileceği yer yalnız İngiltere'dir*” der.

Bilimsel teknolojik gelişmeler karşısında mücadele

Kapitalist ülkelerde otomasyon, yapay zekâ ve robotlardan doğan sorunlar belirlemiştir. Bu durum işte güvensizliğe ve bazı iş kollarında işsizliğe yol açıyor. Bilimsel ve teknik ilerlemelerin, emekçiler için, bütün toplum için, bir tehlike oluşturmaması, onların çıkarlarına hizmet edebilmesi için, ne gibi önlemler alınmalıdır biçimini alan genel sorun, somut biçimlerde ortaya çıkıyor. Teknolojik devrimin etkisiyle, verim oranı artmıştır ki, aynı miktarda mal üretmek için, çok daha az işçi gerekiyor. Bazı endüstri kollarında otomasyonun gelişmiş olması, sendikal açıdan –özellikle grevlerde çeşitli sorunlara yol açabiliyor. Üretimde çalışan işçiler fazla kalabalık olmayınca işveren için greve rağmen üretimi devam ettirmek sorun olmuyor. Üstelik işin niteliği değiştiği için, işveren fabrikayı işletmek için birkaç teknisyen ya da büro memurlarına başvurabiliyor, grevleri başarısızlığa uğratabiliyor.

Sendikalar bu durumdan ders çıkarmak zorundadır. İşçiler grev yapıyorlar. “*Çünkü susmaları bu şartları kabul etmek demektir; burjuvazinin, işler yolunda gittiği zaman işçileri sömürmek, işler bozulduğunda onları açlıktan öldürmek hakkını kabul ve onay vermeleri demektir. İnsani duyguyu bütün bütüne kaybetmedikleri müddetçe buna karşı protesto etmek de işçilerin vazifesidir*” der Engels.

O nedenle sendikal hareket, komünistler bütün emekçileri sendikalarda örgütlemek ve sendikalar arasında eylem birliğini sağlamak zorundadır. Ustabaşı, teknisyen, mühendis, memur gibi bedeniyle çalışmayan emekçileri sendikalarda örgütlendirme sorunu çok önemlidir; bütün hareketlerde, bütün

emekçi grupları arasında sıkı bir iş birliği sağlanmalıdır; bu ise toplu sözleşme veya eylemlerin hazırlık döneminde bütün bu unsurlarla teması gerektirir. Çünkü burjuvazinin egemenliği sırf işçiler arasındaki rekabete, birbirleriyle çatışan işçiler yüzünden, proletaryanın parçalanışına dayanmaktadır. İşçiler, emekçiler arasındaki rekabet kalktığına işçiler burjuvazi tarafından sömürülmemeye bir kez yemin ettiler mi, mülkiyetin saltanatı sona ermiş demektir.

Bilimsel ve teknik devrimin doğurduğu sorunlar arasında, işçi ve memurların yeni tekniklere uyum sağlaması ve mesleki bakımdan yetiştirilmesi de çok önemlidir. Genellikle, bu mesleki eğitim, tekellerin isteğine ve azami kâr prensibine göre yürütülmektedir. Gençlerin çok az bir kısmı ancak, yeni şartlara uygun bir eğitim görmektedir. Mesleki eğitimin çok dar sınırlarda tutulması, genç işsizliğini artırıyor ya da teknik ilerledikçe işsiz kalma tehdidi altında, kalifiye işçi istemeyen işlerde çalışmaya mahkûm ediliyor. Öte yandan, mesleki eğitim, çağdaş tekniklere göre yetersiz kalıyor; yeni tekniklere uyum sağlayacak teorik temeli veremiyor. Bu durumda işsizlik ihtimalini artırıyor.

Sendikal harekete düşen bir görev gençlerin seçtikleri meslekte yeteneklerini kullanmalarını ve isteklerini gerçekleştirecek kadar geniş tutulan demokratik bir eğitim ve öğretim görmelerini sağlamak, bu talebi iktidardan talep etmektir.

Sendikalar teknolojik gelişmeler nedeniyle işten çıkarılan işçilerin, emekçilerin, devletin ya da işverenin hesabına, başka bir mesleki eğitim görmelerini talep etmeli, bunun mücadelesini vermelidir. Bu eğitim süresince ücretlerini kesintisiz almaları için hükûmete baskı yapmalıdır. Otomasyon, yapay zekâ ve robot üretimi nedeniyle sendika, iş süresinin azaltılması tehlikesine karşı,

işten çıkarılan işçilere tazminat verilmesi ve yeni iş bulmalarına yardımcı olunması, ulaşım kolaylıkları sağlanması vb amaçlar gütmelidir.

Böylelikle, hızla gelişen bilimsel ve teknik devrimler çerçevesinde, işçi sınıfının ve sendikaların yürüttüğü savaşlar, çok geniş tutulan isteklerin yerine getirilmesi amacını güdüyor. Bu savaş; işsizliğe, eve kadar vardırılan çalışma temposunun hızlandırılmasına ve bunun emekçiler üzerinde yarattığı sinirsel yıpranmalara karşı, iş güvenliğinin sağlanması ve ücretlerin artırılması için yürütülür. Öte yandan, işçilerle işçi örgütleri, mesleki sınıflandırma, iş bölümü, çalışma yöntemleri, iş bulma, işten çıkarma, üretimin organizasyonu gibi işleri de gündemlerine almalıdır. Oysa işverenler tüm bu sorunlara

kendi yetkilerine dâhil sorunlar olarak bakıyorlar. Sendikalar, bu sorunların toplu sözleşmelerde yer almasını, sözleşme konusu yapmalarını, işveren tarafından tek taraflı çözü-

mesini reddetmelidir. Sendika işyeri temsilcileri fabrikalarda ya da işyerlerinde keyfi davranışları sonlandırmalı, işyerlerinde üretimde yeni yöntemler uygulandığında, sendika temsilcilerine danışmalıdır. İşverenler, işçilere keyfi davranmaya alıştıkları için sendikaların, işçi örgütlerinin işe karışmasından, otoritenin bölünmesinden hoşlanmayacaktır.

Bilimsel teknik devrimin emekçilere, işçilere fayda sağlaması için otoritenin paylaşılması ya da sınırlandırılması üzerine savaşım yürütmek yetersiz kalır. Daha köklü dönüşümler sağlamak, mülkiyetin bütün halka hizmet etmesi için mülkiyet ilişkilerinde köklü değişikliklerin gerçekleştirilmesi bir zorunluluktur. Geçimini sağlamak için emeğinden başka satacak hiçbir mülküne olmayan emekçilerin kapitalist mülkiyet koşullarında yalnız bilimsel teknolojik devriminin yarattığı kötülöklere karşı değil, aynı zaman-

da kapitalist mülkiyet yerine toplumsal mülkiyeti egemen kılınma mücadelesini de gerektirmektedir.

Robotların üretim sürecine katılmasıyla çalışma saatlerinin azaltılması gerekmektedir. Çalışma saatlerindeki azalma tam ücret telafisi ile yapılmalıdır. Bu tam da teknolojik gelişme sayesinde mümkündür ki artık yaşamın gerekli ihtiyaçlarını sağlamak için insanın saatlerce çalışmasına gerek olmadığı anlamına geliyor. İşverenler çalışma saatlerinin azaltılmasına her zaman şiddetle karşı çıktılar. Bütün kârına kendileri el koymak istiyorlar. Marx'ın gösterdiği gibi, sermayenin daha fazla kâr elde etme fırsatlarından biri, işçileri her gün, her hafta ve yıl boyunca mümkün olduğu kadar uzun süre ve mümkün olduğu kadar en düşük ücretlerle çalışmaya zorlamaktan ibarettir.

Bedeniyle çalışmayan emekçiler

Teknik devrim emekçi sınıfların yapısından da çok büyük değişikliklere yol açıyor. Atom enerjisi, uzay endüstrisi, elektronik ve kimya endüstrileri gibi yeni kurulan ya da hızla gelişen endüstrilerde, bedeniyle çalışmayan ve özellikle bilimsel ve teknik emekçi oranı yüksektir. Öte yandan, birçok ülkede tekstil, demir-çelik, kömür madenlerinde, demir yollarında el emeğinin büyük rol oynadığı sanayilerde iş olanakları hızla azalmaktadır. Kafasıyla çalışan, bedeniyle çalışmayan emekçi sayısı hızla artıyor. Teknisyen ve mühendis sayısı artıyor. Bir yandan da, işlerin özü bakımından, işçilerle memurlar arasındaki fark azalıyor. Bu da, gitgide artan maki-neleşmenin ve otomasyonun sonucudur. İşçilerle beyin emekçilerinin aldığı ücretler birbirine yaklaşıyor, hayat şartları arasındaki farklar azalıyor, memurlara sağlanan geleneksel imtiyazlar kayboluyor, artık onlarda işçilerin karşılaştığı sorunlarla karşılaşılıyor. Bütün sorun, bedeniyle çalışmayan emekçilerin bu durumu bilince çıkarmaları ve işçi hareketine katılmalarıdır. Örneğin özel okullarda çalışan öğretmenler, özel hastanelerde çalışan doktorlar-sağlık emekçileri ya da hukuk bürolarında çalışan avukatların

durumlarının tam da buna uymaları ya da mühendislerin işçi ücretlerinin bile altında kalmaları gibi.

Sendikal hareket ve komünistler bu duruma eğilmeli ve bütün bu kesimleri işçi sınıfının genel faaliyetine bağlamalıdır

Memurların da örgütlenme, sendikal hakları, toplu sözleşme hakları, deneyime ve kalifikasyona uygun maaş alma hakkı, terfi etme hakkı, toplu sözleşmelerde çalışma saatlerinin belirlenmesi, işverenlerin kontrolü dışında, iş saatleri içinde eğitim plânlarının belirlenmesi, iş saatlerinin azaltılması, kadın emekçilerin erkek meslektaşlarıyla aynı ücreti alması, kadınların belli alanlarda istihdam edilmelerine karşı da sendika mücadelemelidir.

Aydınların, bilim insanlarının, üniversite üyelerinin, kültür hayatının ileri gelenlerinin sendikalara katılması, sendikal harekete daha geniş bir nitelik kazandırır. Bilimsel teknik ilerleme şartları altındaki mühendislerin, ekonomistlerin, bilim insanlarının bilgisi ve deneyimi sendikalara büyük bir destek sağlayabilir. Kapitalist ülkelerin sorunlarına, işçi hareketinin demokratik ve antikapitalist çözümler yoluyla önermesi için en olumlu koşullar yaratılmış olur.

Sendikaların rolü önemli hale gelmiştir

Bugün, sendikalar bilimsel teknik gelişmenin getirdiği yeni durumla karşılaşılıyorlar. Teknolojik gelişmelerin üretime kattığı yenilikler, kafa emekçilerinde artışın yanı sıra Amerikan emperyalizminin saldırganlığı, ülkemizde Kürtlere karşı ve bölgede sürekli sürdüren savaş, bütün ülkelerin işçi sınıfını yakından ilgilendirmesi gerekiyor. Sendikalar, iktidarın savaş politikalarını destekleyemez. Üstelik içinde bulunduğu şartlar, sendikaların emekçilerin lehine, çıkarlarına uygun daha şiddetli bir savaş karşıtı politika yürütmeye zorluyor. Savaş emekçilerin her gün yoksullaşması, yoksullaşması ve yaşamını yitirmesi demektir.

İktidar, sermayenin çıkarlarına hizmet ediyor, işçilerin işverene karşı yürüttüğü

savaşa müdahale ediyor. Bu nedenle, sendikaların ekonomik olarak yürüttüğü savaş siyasi bir öz içeriyor. İktidarın işvereni kolladığı şartlar altında sendikaların, Türk-İş'in dediği gibi “saf sendikal hareket” inandırıcı değildir. Bu durum, işçilerin hareket alanını sınırlandırıp işverenlerin kuyruğuna takmakla, emekçilerin çıkarları etkili bir biçimde savunulamaz, sendikacıları da göstermelik iktidarı eleştirerek “görevini” yerine getirmektedir.

Sendikaların sorumluluğu genişliyor

Geleneksel toplu sözleşme ile emekçilere daha iyi şartlar kabul ettirmek üzere savaşım vermekle yetinmek imkânsızdır. Bilim ve teknoloji geliştikçe, toplu sözleşme çerçevesinde çözümlenmeyecek sorunların sayısı artacaktır. İlerici sendikalar tekeller aleyhine çözüm yollarını kabul ettirmek için mücadele yürütmek zorundadırlar. Sendikalar sadece ekonomi politika ile ilgili değil, DİSK'in DİSK olduğu zamanlardaki gibi barış ve demokrasi, hak ve özgürlüklerin genişletilmesi mücadelesinde de işçi sınıfının lehine mücadele etmelidir. Ülkede onbinlerce Kürt, aydın, politikacı cezaevlerinde rehin tutulurken sendikalar buna ilgisiz kalamazlar. Nasıl ki Fransa'da tek adam rejimine son verilmesi, demokrasinin tahsisi için CGT kitleleri birleştirme işinde rol oynadıysa, İtalya'da neofaşistlere karşı yürütülen savaşta sendikalar rol oynadıysa, İspanya'da yarı yasal sendikaların Franco rejimine karşı demokrasi savaşı verdiyse, Yunanistan'da sendikalar cunta rejimine karşı mücadele verdiyse boğulan işçi hakları, sendikasızlaştırma gibi Erdoğan'ın burjuvaziye sunduğu ayrıcalıklar uğruna işçi sınıfı bu tek adam rejimini ortadan kaldırmak, ülkeye barış ve demokrasinin gelmesi, hak ve özgürlüklerin kazanılması için işçi sınıfı sahaya çıkmalıdır.

Bugün ABD'nin başını çektiği emperyalizm işçi sınıfına, halklara karşı her yola başvuruyor, başta Ortadoğu olmak üzere saldırılarını artırıyor, şiddetlendiriyor. Ülkemiz yıllardır bu savaşların yükünü çekiyor. Suriye'ye saldırıyla göçmenlere kapı açılı-

yor, işçi sınıfı büyüyor, göçmenlerde yoksulluk; onlara karşı ırkçı saldırılar her geçen gün artıyor. Sınıf ve kitle sendikacılığı hiçbir ayırım gözetmeksizin tüm işçilerin birliğini sağlamak zorundadır. Bunun için de her türlü ayrımcılıktan, milliyetçilikten, cinsiyetçilikten arınmak zorundadır. Emperyalizmin saldırılarına karşın sendikalar antiemperyalist güçlerle saflarını birleştirmelidir. Ve diğer ülkelerin antiemperyalist güçleriyle ittifaklarını güçlendirmeli, güçlü bir barış hareketinin öncüsü olmalıdır.

İşçi sınıfına ve halklara dayanan ve bu unsurların çıkarlarını savunan, burjuvaziye ve gerici güçlere cephe alan, komşularıyla ve başta Kürt halkı olmak üzere halklarla ve inançlarla barışık demokratik bir iktidarın kurulması, işçi sınıfı için çok önemli bir kazanım olacaktır.

Tekellerin neoliberal politikalarla devlet üzerindeki güçleri, sermayenin gittikçe belli ellerde toplanması karşısında, işçi sınıfı ve emekçiler arasında ulusal ve uluslararası

birlik sorununu daha yakıcı hale getirmiştir. Önce rotasını kaybetmiş, ücret sendikacılığına dönmüş DİSK ve diğer işçi örgütleri sınıf ve kitle sendikacılığına döndürülmeli, sonra da uluslararası sendikalara formel üyelik değil, tekellere karşı ortak savaş hayata geçirilmelidir.

Tekellerin güçlenmesi ve merkezileşmesiyle birlikte neoliberal politikaların hayata geçmesiyle, işçi sınıfını sömürme mekanizmaları hemen hemen her yerde birbirine benzemeye başladı; esnek çalışma, evden çalışma, yapay zekâ, robotların üretime sokulması, otomasyona geçiş gibi. Bu nedenle

işçi sınıfının ileri sürdüğü taleplerde uluslararası niteliğe dönüşmüş durumda ve dünya sendikalarıyla daha sıkı iş birliğini gerektiriyor.

Diğer ülkelerdeki ekonomik ve siyasi savaşım deneyimlerinin aktarılması konusunda sendikalara daha çok görev düşüyor. Emperyalist saldırılara karşı da sendikalar arası dayanışma zorunluluğu artıyor. Bu dayanışma birliği de güçlendirecektir.

Hızla gelişen bilimsel teknolojiyi kapitalist sistem, kendi sömürü ve kâr hedefleri

için kullanarak toplumda neden olduğu ekonomik, sosyal, doğal ve çevre sorunları, bilimsel ve teknolojik gelişmeler artık kapitalist mülkiyetin eserlerinden kurtarılmayı ve toplumsal mülkiyette toplum yararına kullanılmayı beklemektedir. Bu da ulusal ve uluslararası alanda işçi ve emekçi sınıf ve örgütlerinin, demokratik güçlerin ortak hareketini dayatmaktadır. Bilimsel teknolojik gelişmelerin toplum yararına tam olarak kullanılması ancak toplumsal mülkiyet koşullarında mümkündür.

Yılmaz Karahasan'ı sonsuza uğurlarken oluşan bazı düşünceler

Mehmet BAYRAK

GEÇTİĞİMİZ aylarda Alman IG Metall sendikası yöneticilerinden Yılmaz Karahasan'ı kaybettik. Onu son yolculuğuna uğurlarken 1960'lı yıllarda Türkiye'den Almanya'ya başlayan işçi göçü, ilk kuşak işçilerin hem Almanya'ya hem Türkiye'ye etkileyen hikayesi, mücadelesi, onların yazdıkları tarih bir film şeridi gibi gözümün önünden aktı gitti. Bu mücadeleye katkıda bulunan insanlar, yoldaşlar ve arkadaşlar birer birer aklıma gelip gelip gittiler. Bugün Türkiye kökenli yeni kuşaklardan bu tarihte iz bırakanları bilenler azdır.

Henüz Almancayı sökemedikleri bir dönemde bu işçilerin yardımına koşmuş, göçmenlikten gelen sorunlarının çözümünde rol almış, içinde yaşadıkları topluma eşit haklı olarak katılmak için, dışlanmaya, ırkçılığa karşı mücadelede onlara destek olmuş, cesaret ve umut vermiş, özgüvenlerini güçlendirmiş, Alman ve diğer uluslardan işçiler ve demokratik güçlerle birlikte barış ve özgürlükler için mücadelenin gerekliliğini göstermiş bu insanları tanıyanlar bugün pek kalmamıştır.

Yine o yıllarda Almanya'daki işçilerin ve

demokrasi güçlerinin mücadelesine aktif katılma ve Türkiye'deki işçilerin ve demokrasi güçlerinin mücadelesiyle dayanışma gösterme görevlerinin bütünlüğünü kavrama gereğine öncülük etmiş bu insanların çoğu unutulup gitmekte. Oysa onlar Almanya'daki göçmen işçi tarihinin önemli kişileridir.

Yitirdiğimiz iki öncü insan

Böyle insanların sayısı çoktur, ama bunların arasında işçilerin mücadelesinde çok emeği geçmiş, bir bakıma onlara öncülük etmiş iki kişi vardır ki, bunların bilinmesi ve anılması gerekir. Bunlardan biri Yılmaz Karahasan'dır. Kendisini yakın zamanda kaybettik. İkincisi Fuat Bultan'dır. Onu da bundan on sene önce kaybettik.

Yılmaz Karahasan: IG Metall yöneticisi olan bir göçmen sendikacı

Yılmaz Karahasan gerçek bir sendikacı, fiili bir işçi önderiydi. O bu sıfatı tabanda çalışarak, işçilerin haklarını savunarak ve hakların elde edilmesi için onları örgütleyerek, onlarla birlikte mücadele ederek kazanmıştı. Fabrika sendika temsilciliğinden tüm Almanya metal işçilerinin sendikası IG Metall'in Genel Merkez Yönetimi'ne

kadar yükselmiştir. O hangi görevde olursa olsun hiçbir zaman işçilerle bağımlı koparmamış, grevlerde, mitinglerde, 1 Mayıslarda, ırkçılığa karşı eylemlerde, eşit haklar mücadelesinde, çifte vatandaşlık kampanyalarında hem Almanya'da hem Türkiye'de demokrasi ve özgürlük, dünyada barış mücadelesinde hep işçilerin yanında olmuştur. Enternasyonal dayanışma bayrağını yükseklerde tutmuştur.

Yılmaz Karahasana doğuştan bir sendikacıydı. Babası Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın kurucusuydu. Deyim yerindeyse işçi hakları için mücadele Yılmaz'ın mayasında vardı. Kendisi elektrik teknisyeni eğitimi gördü. Daha 1958'de genç yaşta Almanya'ya geldi. Önce Siemens'te daha sonra Köln'de Ford fabrikasında çalışmaya başladı. Ford Fabrikası 60'lı,70'li yıllarda Türkiye'den en çok işçi çalıştıran fabrikalardan biriydi. Bu fabrikada çalışan 12 bin Türkiye'li işçi, fabrikada tüm çalışanların üçte biriydi. O zamanlar Ford fabrikası işçi sömürsünün en yoğun ve iş koşullarının en ağır olduğu fabrikaydı. İşçiler vardiya usulü akarbantlarda akordu doldurmak için robot gibi çalışıyorlardı.

Göçmen işçilerin yapısını değiştirdiği Alman sendikası IG Metall

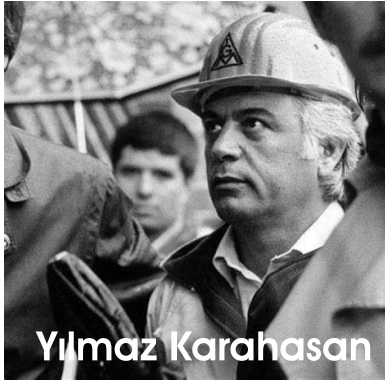
Yılmaz Karahasana işçi olarak geldiği Ford fabrikasında bulunduğu bu ağır çalışma koşullarına, yoğun sömürüye ve düşük ücretlere karşı direnmek ve örgütlenmekten başka çare olmadığını gördü. Çalışma koşullarının iyileştirilmesi, ücretlerin arttırılması için sendikalaşmak şarttı. Yılmaz Karahasana yalnız Türkiye'li işçilerin değil Alman işçilerinin de örgütlenmesi ve sendikalaşması için aktif olmuş, her zaman Alman ve göçmen işçilerin birlikteliği için çalışmıştır.

Bu çalışmalar sonunda Alman işçilerin de sendikal örgütlenme oranı %5'den %50'ye, Türkiye'li işçilerde de sıfırdan %90'a yükselmiştir.

Bu çalışmaların sonunda üyesi olduğu Almanya'nın en büyük sendikası IG Metall Yılmaz Karahasana'ı Türkiye'li işçilerin örgütlenmesinden sorumlu sekreter yaptı. Başta Opel, Mercedes, Siemens olmak üzere Türkiye'li işçilerin çalıştığı metal kolundaki fabrikalarda Alman sendika temsilcileriyle birlikte onların örgütlenmelerini sağladı, mücadelelerinde yardımcı oldu. Bu çalışmalara destek olarak Metall gazetesinin Türkçe çıkarılması sorumluluğu da ona verildi. Yılmaz Karahasana bu gazeteye yazdığı yazılarla Türkiye'li işçilerin sendikalara üye olmalarına ve sendikal mücadeleye aktif katılmalarına öncülük etti.

Yılmaz Karahasana'nın hem çalışmaları, hem Metall gazetesindeki yazıları Türk devletinin hoşuna gitmiyordu. Onun hakkında Türkiye'de açılan sayısız adli kovuşturmalara rağmen çalışmalarına sektirmeden devam etti.

Şimdiki IG Metall Genel Başkanı Christiane Brenner Yılmaz Karahasana'nın sendikal çalışmasını şöyle değerlendirmiştir: *"IG Metall bugün 500 bin göçmen kökenli üyeyle bir göçmen sendikasıdır... Bu bugün böyle ise ve bizim saflarımızda geçmişte göçmen olan bir çok üye varsa, bu büyük ölçüde Yılmaz ve onun IG Metall için yorulma bilmeyen angajmanı sayesinde olmuştur... Yılmaz hemen hemen bundan 40 yıl önce IG Metall'in göçmen kökenli üyelerini grevlerde, uyarı grevlerinde, işyeri eylemlerinde 'mücadele yanlısı savaştan, mücadeleye hazır ve mücadeleye yetenekli' üstün bir rol oynayan ve böylece sendikal hareketin başarılarına katkı yapan özgün bir grup olarak doğru biçimde tarif etmişti."*

Sendika yönetimiyle zor ilişkiler

İşçi davasına bu kadar bağlı olan Yılmaz Karahasan'ın IG Metall sendika yönetimiyle ilişkileri her zaman kolay olmamıştır. Daha 1965 senesinde Bremen'deki sendika kongresinde yaptığı konuşmasında Almanya'ya dış ülkelere çalışmaya gelen işçilere "mı-safir işçi" kavramının kullanılmaması gerektiğini, bu kavramın dışlayıcı olduğunu vurgulamış, sendikadan göçmen işçilerin Alman işçileriyle eşit haklı iş arkadaşı olarak kabul edilmesi ve ciddiye alınması, aynı sosyal haklara sahip olmaları için mücadele edilmesini talep etmiştir. Bu yaklaşım o zamanlar için hem sendikalarda hem toplumda çok ileri bir adım sayılır.

Yılmaz'ın sendika yönetimiyle ilişkisindeki ikinci zorluk 1973 senesinde Köln Ford fabrikasındaki Türkiyeli işçilerin spontane grevi sırasında yaşandı. Fabrikada ağır koşullarda çalışan Türkiyeli işçiler, izinden geç döndükleri için işlerine son verilen arkadaşları için greve gittiler. Grevin öncüsü Almanya'ya yeni gelmiş Baha Targün adında genç bir işçiydi. Sendika tarafından yasaya uygun olarak ilan edilmiş bir grev olmadığı için IG Metall grevi desteklemedi. Oysa aktif sendikacıların, işçilerin yasal olmayan, spontane eylemlerinde de onların yanında olması, tabanda Alman ve diğer uluslardan işçilerin greve desteğini kazanmak ve yönetimin tutumunu değiştirmek için sendikacıların daha aktif çalışmalarını gerektirdi. Grev sendikanın sahip çıkmaması, Alman diğer uluslardan işçilerin dayanışmasının yeterince sağlanamaması ve grevci işçilerin tecrübesiz olmaları sonucu başarısızlıkla sonuçlandı.

Yılmaz Karahasan'ın sendika yönetimiyle ilişkisinde diğer bir zor an 1992'de sendikanın Yönetim Kuruluna adaylığını koyarken yaşanmıştır. IG Metall Genel Başkanı

Steinkühler Yılmaz Karahasan'ın adaylığına itiraz etse de delegelerin desteğiyle Yönetim Kuruluna seçilmiştir. Alman Sendikalar Birliği DGB'ye bağlı sendikalar hâlâ üyeleri arasında önemli oranda göçmen işçiler olmasına rağmen bu durumun yönetimlere yansımamış olmasının anlamını kavramış değildir. Yılmaz Karahasan şimdiye kadar en yüksek sendika yönetim organına girmiş tek göçmen sendikacı olarak kalmıştır.

Fuat Bultan: Türkiyeli işçilerin sosyal yardım kurumu "Türk-Danış"ın yöneticisi

İşçilerin doğal önderi konumundaki kişilerden bir diğeri Fuat Bultan'dır. Fuat Bultan ilk zamanlarda Federal Almanya hükümetinin Türkiyeli işçilerin sorunlarıyla ilgilenmesi, sorunlarının çözümünde yardımcı olması ve sosyal danışmanlık hiz-

meti vermesi için görevlendirdiği kuruma bağlı "Türk-Danış" adındaki alt kurumun başındaki kişi idi. Fuat Bultan kısa zamanda Federal Almanya'nın her tarafında "Türk Danış" bürolarının açılmasını sağlayarak, özellikle 60'lı, 70'li, 80'li yıllarda Türkiyeli işçilere danışabilecekleri, toplanabilecekleri, örgütlenme yolunda ilk adımları atabilecekleri bir mekân ve sorunlarını, çözüm yollarını tartışabilecekleri bir platform yaratılmasına önayak olmuştur. Onun yönetiminde "Türk-Danış" işçilerin her konuda,

başları derde girdiği her alanda başvurabilecekleri bir kurum haline gelmiştir.

60'lı yılların sonu, ama özellikle 70'li yılların başı ve ortası hem Türkiyeli işçiler hem Alman hükümeti için “ne yapacakları” konusunda karar yıllarıydı. “Dönmeli mi, kalmalı mı? Geri gönderilmeli mi, toplumla bütünleştirilmeli mi?” Federal Almanya hükümetlerinin “yabancı” işçilerle ilgili olarak göçmen işçilerin artık “misafir” değil yerleşik olduğunu, işçi göçünün geçici değil kalıcı olduğunu kabul etmesinde, bu konularda bakış açısının, politikalarının değişmesinde Fuat Bultan'ın çalışmalarının da büyük rolü olmuştur.

Ayrıca Fuat Bultan, „Köln Radyosu” Türkçe Yayınları'nda haftada bir kez işçilerin özel ve genel yakıcı sorunlarına verdiği doyurucu cevaplarla onlara hayatlarında verecekleri kararlarda, alacakları tutumlarda yol gösterici olmuştur. Bultan hayatının sonuna kadar yaptığı bu yayınlarda 15 bin mektuba yanıt vermiştir. O sayısız toplantılar ve seminerlerde yetişen kadrolarla işçilere yalnız sosyal hizmet vermemiş, onların toplumda ırkçılığa, dışlanmalarına karşı direnme yollarını göstermiş, kendilerini bu toplumun bir parçası olarak görüp direnmelerine destek olmuştur. İster Türk, ister Alman pasaportuna sahip olsun, Türkiyeli işçilerin iki toplumun da parçası oldukları anlayışıyla hareket etmeleri gerektiğini savunmuştur. Bu konularda işçilerin örgütlenmelerine, mücadele etmelerine katkıda bulunmuştur.

O yıllarda Türkiye'den kopmamak, ama Almanya'da eşit haklı vatandaş olarak yaşamak gerektiğini Türkiyeli işçilere anlatmak önemli bir görevdi. Bu ise Türkiyeli işçilerin hem Almanya'da hem Türkiye'deki ekonomik, sosyal, politik gelişmelere duyarlı kalmamaları ile mümkündü. Bunun için Türkiyeli işçilerin

Türkiye'de işçilerin ve halkın demokratik mücadelesine Almanya'dan destek vermeleri, Almanya'da da Alman ve diğer uluslardan işçilerin ve demokratik güçlerin grev ve direnişlerine, demokratik hak ve özgürlükler için mücadelelerine, savaşa karşı barış eylemlerine aktif katılmaları gündeme geliyordu. Fuat Bultan ve onun Türk Danış kadrolarına aldığı insanlar çalışmalarıyla Türkiyeli işçilerde bu bilincin doğmasına ve gelişmesine, bu yoldaki mücadelenin kendi çıkarlarına olduğunun görülmesine katkıları olmuştur. Bu konuda çalışan Türkiyeli işçi derneklerinin desteklenmesine öncülük etmişlerdir.

Ülkü Schneider-Gürkan:

Entegrasyonun ve dayanışmanın elçisi

Yukarda Türkiyeli işçilerin mücadelesinde önemli bir yer tutmuş daha birçok kişi olduğundan söz ettim. Bunlardan birisi de Ülkü Schneider-Gürkan'dır. O ilk kuşağın „Ülkü Ablası”dır. 88 yaşında hâlâ Türkiyeli göçmenlerin haklarının savunulması, Türki-

Ülkü Schneider-Gürkan

ye'deki demokrasi ve barış güçleriyle dayanışma gösterilmesi için yapılan çalışmaların içindedir. Almanya'ya yüksek eğitim görmek için gelen Ülkü Schneider-Gürkan “Türk Danış” ta Fuat Bultan'la, daha sonra IG Metal'de Yılmaz Karahasan'la

birlikte çalışmış, işçilerin demokratik ve sosyal sorunlarının çözümünde, sendikal mücadelelerinde yanlarında olmuştur.

O ayrıca, Frankfurt'ta entegrasyon süreçlerine köprü olan Halkevi'nin kurulmasına ve gelişmesine öncülük etmiştir. Türkiyeli işçilerin eşit haklar için demokratik mücadelesine omuz vermiş, onların Alman gericilerinin ırkçı ve dışlayıcı politikalarına karşı direnişlerini desteklemiştir. Oturma veya çalışma müsaadesi alamayan, polis ve diğer Alman makamlarıyla başı derde girmiş işçilerin başvurdukları ilk adreslerden birisi her zaman Ülkü Abla olmuştur. Onun bu ve diğer çalışmaları, Frankfurt Tarih Müzesi'nin Ülkü Abla'ya ayırdığı onur köşesinde yer almıştır.

Ülkü Schneider-Gürkan sendika, "Türk-Danış", Halkevi, ATTF (Avrupa Türk/Türkiyeli Toplumcular Federasyonu), FİDEF (Federal Almanya İşçi Dernekleri Federasyonu), TBÖK (Türkiye Barış ve Özgürlük Komitesi) gibi kuruluş ve örgütler içinde yaptığı çalışmalarla yetinmemiş, Alman kilise ve partilerinden, parlamento ve hükümet çevrelerine kadar kurduğu geniş ilişkilerle hem Türkiyeli işçilerle, hem Türkiye'deki demokratik güçlerle aktif dayanışma içinde olan geniş bir Alman çevresinin oluşmasına katkıda bulunmuştur. Ülkü Schneider-Gürkan, ilerleyen yıllarda Türkiyeli işçilerin yaşam ve çalışma koşullarındaki değişimi yakından izlemiş ve her yeni duruma uygun entegrasyon politikalarının saptanmasında aktif rol almıştır. Türkiyeli işçilerin Almanya toplumunun bir parçası olarak hem sınıf bilincine ve hem de enternasyonal dayanışma ruhuna sahip olmalarına önem vermiştir. Tüm bu çalışmalarıyla sevilen ve sayılan Ülkü Abla her zaman işçilerin ve demokrasi güçlerinin arasında doğal bir otorite olagelmıştır.

Sonuç olarak ...

Yılmaz Karahasın, Fuat Bultan ve Ülkü Schneider Gürkan'ın ve onlarla birlikte bu etkinliklere katılan ve destek olan daha birçok insanın çalışmalarını Alman hükümeti

takdir ederken ve örneğin Almanya'nın önemli bir nişanı olan "Bundestverdienstkreuz" ile ödüllendirirken, Türk hükümetleri onları zaman zaman "düşman" olarak görmüş ve dışlamaya kalkmıştır. Ama Türkiyeli işçiler kendilerinden yana oldukları için ağır bedeller ödemiş olan bu insanlara her zaman büyük bir saygı duymuşlardır.

Denebilir ki, Türkiye Komünist Partisi TKP 1973 Atılımını yaparken Federal Almanya'da komünizm sempatizanı çok sayıda kadro ve sınıf bilinçli aktif bir işçi kitlesi bulduysa, bunda komünist olsun veya olmasın, göçün ilk yıllarından bu uğurda emek vermiş olan bu insanların büyük katkıları vardır. Yılmaz Karahasın ilk yıllarda ATTF Genel Sekreterliği görevini üstlenmiş, Fuat Bultan TBÖK adına Leningrad'daki Dünya Barış Kongresi'nde Türkiye'yi temsil etmiştir. TKP'nin Federal Almanya'dan Türkiye'ye uzanan ilk köprü başlarını kurmasında ve partinin Almanya'da güçlü bir örgüt yaratmasında bu dostların da küçümsenme-

İsmail Kahraman, Yılmaz Karahasın, Mehmet Altınkaş

yecek emekleri olmuştur. Parti göçmen işçiler arasında bu kişilerin oluşmasına katkıda bulunduğu ilerici, sol ve demokratik ortam içerisinde örgütlenmiş ve gelişmiştir.

Yılmaz Karahasın'ı sonsuzluğa uğurlarken ve daha önce yitirdiğimiz Fuat Bultan'ı anarken savaş sonrası Almanya'da göçmen işçi tarihinin ilk dönemindeki bu çalışmaların da hatırlanmasının gerekli olduğunu düşünüyüm. Bu değerli katkı hem göçmen işçilerin hem de partimiz TKP'nin yakın tarihiyle sıkı sıkıya bağlıdır, unutulmaması gerekir.

Türkiye'nin bir Kürt sorunu vardır! Çözümü de savaş değil barıştır, müzakeredir! Aksi: Ard arda gelen asker cenazeleridir!

KUZEY Irak Başur'daki, Kuzey Suriye Rojova'daki “çatışma” bölgelerinde Kürtlere karşı yürütülen savaşlardan sürekli acı haberler geliyor. Son bir ayda 25 asker PKK ve YPG/YPJ saldırıları sonunda hayatını kaybetti, “şehit” düştü. Millî Savunma Bakanlığı'nın açıklamalarına bakılırsa, yapılan kara ve hava operasyonları sonucu, onlardan da iki kat fazlasıyla gerilla, “terörist” etkisiz hale getirildi. Yıllardan beri savaş, kıyım tüm hızıyla sürüyor.

Ne oluyor, askerler neden ölüyor

Ama son üç haftada “Pençe Kilit” operasyon bölgesinden ard arda gelen “şehit” haberleri toplumda şok etkisi yarattı. Başur'da Duhok'un Amadiye ilçesi Sergeli Köyü kırsalındaki Metina vadisinde 1740 rakımlı tepede konuşlanan Şırnak 23. Jandarma Sınır Tümen Komutanlığı emrindeki Kırklareli 41. Komando Tugay Komutanlığına bağlı uzak emniyet timi PKK saldırıları sonucu önce 23 Aralık 2023'de 12 asker, aynı yere 12 Ocak 2024'te yapılan ikinci saldırı sonucunda da 9 asker hayatını kaybetti.

Aynı yerde ard arda vuku bulan kayıplar kamuoyunda, “Ne oluyor? Devlet askerlerin hayatını koruyamıyor mu? Askerler neden ölüyor?” sorularının yükselmesine neden oldu. Şimdiye kadar “Ordu, asker savaşıyor, aman yıpratılmamalı, eleştirilmemeli, millî birlik ve beraberlik sağlanmalı” adı altında kamuoyu susturuldu, susmayıp konuşmaya kalkanlar “terör örgütü yandaşlığı”, “terörün işbirlikçisi” diye yaftalanarak sindirilmeye çalışıldı. Böylece iktidarın Kürtlere karşı uyguladığı hem siyasi, hem askeri politikalar kutsanıyor, yapılan her türlü yanlışlıkların, hataların, beceriksizliklerin, ihmallerin

üstünü kolayca örtme fırsatı doğuyordu. Şimdiye kadar iktidar bunu kendisine sık sık kalkan olarak kullandı. Ama bu kez kamuoyundan sesler yükselmeye, başta CHP olmak üzere bazı emekli generaller ve subayların çıkışlarıyla iktidarın Irak ve Suriye'nin kuze-yindeki, Başur ve Rojova'daki operasyonları sorgulanmaya başlandı. Eksik ve yüzeysel olmakla birlikte doğrusu ve yapılması gereken bu ve daha derinlemesine sorgulamalardır. CHP Genel Başkanı Özgür Özel CHP'nin şimdiye kadarki ezberlerini bozarak ilk saldırıda başlattığı sorgulamayı ikinci saldırı sonrasında kendi başkanlığında toplanan MYK'ın yayınladığı bildiri de sürdürdü. Bu bildiri de sorulan sorulardan bazıları şunlardır:

CHP: Pençe-Kilit harekâtının siyasi ve askeri hedefleri nedir?

“20 aydır süren Pençe – Kilit harekâtının siyasi ve askeri hedefleri, bu hedeflere ulaşılma durumu nedir?”

Bölgede teröristlerin faaliyetlerine ilişkin istihbarat zemininde zafiyet var mıdır?

Teröristlerin saldırıları, üs bölgelerinin mevsimsel koşullara karşı yeterli korumaya ve gerekli tahkimata sahip olmaması sebebiyle mi önlenemiyor?..”

Şüphesiz bu sorular eksik ve yetersiz, sorunun özüne inmek ve sorgulamaktan çok, iktidarın yüzeysel eleştirisine dayanmakta, ona harekât sırasında yapılan hata ve eksikliklerinden, ortaya çıkan “zafiyetlerden” dolayı vurmaktadır. Harekâtın özünü ilgili bir eleştiri değildir. Bununla birlikte en azından ilk soru harekâtı bir sorgulama niteliğini taşımaktadır: “Pençe–Kilit harekâtının siyasi ve askeri hedefleri” nedir, “Bu hedeflere ulaşma durumu nedir?” Burada tartışma bu

harekâtın ne için yapıldığına evrilebilir. Bu soru ciddi olarak tartışılırsa Türkiye komuoyu gerçekleri daha iyi görme olanağına sahip olabilir. Zira ismi ne olursa olsun, ister Pençe, ister Kalkan olsun, hem Kuzey Irak, Başur'da hem Kuzey Suriye Rojava'da yıllardan beri sürdürülen askeri harekâtların hedefi “PKK terör örgütünü bitirmek, terörün ve teröristlerin kökünü kazıdır.” “Bu hedeflere ulaşılma durumu nedir?” sorusuna verilecek cevap apaçık ortadadır. Bu hedeflere ulaşma durumu yoktur. Çünkü burada söz konusu olan bir “terör” değil, yıllardan beri bir halkın, Kürt halkının zorla asimile edilmeye, inkâr ve imha edilmeye karşı isyanıdır. Başur'da Rojava'da, sınır ötesinde asker ölümlerini sorgulamak, Kürt sorununun ne olduğunu sorgulamaya başlamanın ilk adımıdır. Önemli olan tartışmaya başlayabilmektir.

Şüphesiz CHP bu devletin kurucu partisidir. Devletin milleti ve ülkesiyle bölünmez bütünlüğü onun da olmazsa olmazıdır. Kürt isyanının, direnişinin bastırılması, bu direnişin öncüsü olan PKK'ya karşı savaşılmaması onun da politikasıdır. Ama gelişmeler onlara da bazı sorular sordurmakta, çözüm yolları aramaya zorlamaktadır. Belirleyici olan her zaman toplumsal gelişmelerdir. Toplumda şu anda bir “kıpırdama” yaşanmaktadır.

Susmayı yenen general ve subaylar:

Bu hudut savunması değildir

Hatta bu sorgulamaya artık o bölgelerde bulunmuş, savaşlara katılmış bazı emekli generaller ve subaylar, uzmanlar da katılmaktadır. Bunlar “kış mevsiminde, sınırdan o kadar uzakta, lojistik destek imkânlarının kısıtlı olduğu, savunulması zor mevziler bulundurmanın askeri açıdan hata olduğunu ve bunun hudut, vatan savunmasıyla bir ilişkisi olmadığını” söylemeye başladılar.

Şimdiye kadar TV'lerde elinde bir değnek haritalar üzerinde sözde kahramanlık destanları anlatan “uzmanlar” bakıldığında bunlar oldukça yeni seslerdir.

Bunlardan biri Emekli Tümgeneral Osman Pamukoğlu.

Pamukoğlu sınır ötesinde üs kurmanın yanlış olduğunu belirterek şu ifadeleri kullanıyor:

“Biz oralarda üsler kuruyoruz. Fakat bu üs meselesi benim Hakkâri'ye atandığımdan beri kabul etmediğim, uygulamadığım bir şey...”

Hududu korumak başka bir şey, teröristleri bulup yok etmek başka bir şey... ABD, Vietnam'da üsleri basılarak 56 bin ölü verdi. Üs demek, sen sabitsin demek, sen gözetleniyorsun, sen

takip ediliyorsun demek. 'En zayıf anında mutlaka ben sana baskın yaparım' demek.” General burada askeri açıdan eksik ve yanlış bazı tespitler yapıyor, tartışıyor. Yüzeysel de olsa bu tartışma iktidarın politikasını hedef alıyor. Operasyonlara karşı değil, ama bunun hudut korumakla ilgisi olmadığını, başka

ülkelerde üs kurmanın ABD'nin Vietnam'da başına gelenlerin gelebileceğini hatırlatıyor.

Bir diğeri Emekli Tuğgeneral Haldun Solmaztürk. Solmaztürk ise bir TV prog-

**Emekli Tuğgeneral
Haldun Solmaztürk**

ramında sorunların üstüne daha “cesurca” giderek, bazı sorulara parmak basarak konuşuyor: "Askerlerimiz oralarda ne uğruna ölüyorlar, öldürüyorlar? Şehitler hangi nedenle, hangi sonuçlar

için veriliyor?" diye soruyor ve "Siyasi amaçlı bir operasyon 1 yıl 8 ay sürmez. Operasyon sınırlı hedefle, sınırlı amaçla yapılır. Bu başka bir şey... Bu arazi işgalidir. Ne kadar devam edecek? Yabancı topraklara girdiniz, hududunuzu geriye ittiniz... Askeri sınır ötesine gönderenler cevabını vermelidir." Bunlar yakıcı sorunlar Bir emekli general "Askerlerimiz oralarda ne uğruna ölüyorlar, öldürüyorlar? Şehitler hangi nedenle, hangi sonuçlar için veriliyor?" diyerek sorunun özünün tartışılmasına işaret etmeye çalışıyor. Gerçekten de hudut geriye itilerek güvenlik sağlanmaz. Bunlar Erdoğan'ın işgale dayalı yayılcı bir politika izlediğinin ifadesidir.

Emekli Albay Orkun Özeller de, temkinli bir şekilde konuşarak "Hududu korumak kolay, bunlara gerek yok... Konuya ilişkin dilimi tutuyorum, silahlı kuvvetleri yıpratır, terör örgütüne yarar derler diye... Bunu bir yıldır söylemediğim için kendimi suçluyorum" diyor. Artık konuşmanın zamanı geldiğini, operasyonların sorgulanması gerektiğini söylemeye çalışıyor. "Terör destekçisi" suçlamasının aşılmasını belirtiyor

Emekli Albay Orkun Özeller

Oyun bozulmalı: Kürtlere karşı savaş Erdoğan iktidarını uzatır, ona seçim kazandırır

Bu sorular, bu sorgulamalar Türkiye'de bir ilk sayılır. Kürt sorununda, Kürtlere karşı savaşta yeni bir barış, müzakere döneminin tabandan zorlanabileceğinin habercisi olabilir. Bunun için bu soruların cesaretle daha çok sorulması, bunu yapanların, hem CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in, emekli general ve subayların desteklenmesi ve cesaretlendirilmesi gerekmektedir. Ama burada görev yine sol ve demokratik güçlere düşmektedir. Önce onların bu soruları sorması, kamuoyunda tartışması gerekmektedir. Sorular basittir: "Harekâtın siyasi ve askeri hedefi nedir? Askerlerimiz oralarda ne uğruna ölüyorlar, öldürüyorlar?" Öldürdükleri kim? Belki kendi kardeşi, hısım ve akrabası. Bu sorulara en başta Erdoğan'ın ve Genel Kurmayının cevap vermesi gerekir. Ama vermezler, verseler de çarpıtırlar, hemen

terör silahını kullanırlar. Çünkü bu soruların altında Kürt sorunu vardır, üstünde ise Erdoğan'ın iktidarını koruması ve sürdürmesi vardır. Harekâtın siyasi hedefi Kürt Özgürlük hareketidir, Kürtlerin herhangi bir şekilde ulusal ve siyasi bir hak elde etmesini engellemektir. Askeri hedefi Kürtlerin bu girişimlerini boğmaktır ve bunu sürekli bir savaşa dönüştürmektir. Zira savaş sürdüğü sürece iktidar konumlarını sağlamlaştı-

tırır. Savaş koşullarında milliyetçilik ve şovenizm körüklenir, seçimleri kazanmak kolaylaşır. Hatta "şehitler" bile seçim propagandası olarak kullanılmaktan kaçınılmaz. Yerel seçim satı mailine girilen bu dönemde gelen ve gelecek olan şehitler bile oy için kullanılabilir.

İşte Erdoğan kendi iktidarı için Kürtlere

dedi. “Bugün artık, yurt içinden tek bir şehit haberi gelmiyor” ise bunu sınır ötesi operasyonlara bağlayan Milli Savunma Bakanı Güler “yurt içinde ve sınır ötesinde icra ettiğimiz başarılı operasyonlar ile terör örgütüne çok ağır darbeler indirdik, örgütün hareket kabiliyetini bitme noktasına getirdik” diyebilirdi.

karşı savaşı sürdürüyor, bölgede gerginliği arttırıyor, askerler de bir yanıyla bunun için ölüyorlar ve öldürüyorlar. Ama gerçek neden devletin bekası adına Kürtlerin inkâr ve imha edilmesi, asimile edilmesi, Türkleştirilmesidir. Erdoğan iktidarının bekası ile Türk devletinin bekası burada birbirini içine girmektedir. Biri diğerine sıkı sıkıya bağlıdır. Bu bağın düğümü Kürtlere karşı savaştır. Ülkeyi bölecek olan bu isyan değil, devletin Kürt halkına karşı uyguladığı inkâr, imha ve asimilasyon politikalarıdır, Erdoğan'ın iktidar hırsıdır.

darbeler indirdik, örgütün hareket kabiliyetini bitme noktasına getirdik” diyebilirdi.

Tüm bu söylemleri yaşananlar, gelişmeler yalanlamamaktadır. 40 yıldır PKK'yı, terörü “bitirdik”, kampları, sığınakları “imha ettik” açıklamaları yapılır, “azim ve kararlılıkla” mücadele vurgulanır, “şehitlerin kanının yerde kalmayacağı” söylenir, ama PKK her seferinde daha etken bir eylemle ortaya çıkar. “Şimdiye kadar hep “arkasında kim olduğuna bakmadan” güney sınırları boyunca “terör koridoruna” izin verilmeyeceği söylenirdi, şimdi de “teröristan” kurulmayacağı söylenmektedir. Teröristan, yani bir Kürt devletinin kurulmasına arkasında kim olursa olsun izin verilmeyecek den-

İktidar hâlâ “azim ve kararlılıkla” son teröristi etkisiz hale getirmekten söz ediyor

İktidar her zaman olduğu gibi, 21 askerin hayatını kaybetmesine rağmen, bu kez de bildiğini okumaya devam etti. Hem Dolmabahçe, hem Mecliste yapılan toplantılarda Türkiye Cumhuriyeti'nin bekası için PKK/-YPG/KCK ile mücadelenin “azim ve kararlılıkla” sürdürüleceği, “son terörist etkisiz hale getirilinceye, Irak ve Suriye'deki terör bataklıkları tamamen kurutuluncaya kadar” mücadeleye devam edileceği, “nerede bir terör tehdidi, kampı, sığınağı, oluşumu veya kümelenmesi varsa arkasında kim olduğuna bakmadan, kalıcı olarak imha etmek” temel öncelik olduğu vurguladı. “Türkiye, hangi bahaneyle ve sebeple olursa olsun güney sınırları boyunca bir 'teröristan' kurulmasına kesinlikle izin vermeyecektir”

mektedir. Şimdiye kadar Suriye ve Irak'ta yapılan her operasyon için Rusya ve ABD'den izin alındığı düşünülürse, Teröristan kurduymayacağız demek halkla alay etmektir. Bunların hesabını kimse vermemektedir. Osmanlı da büyük devletlere sormadan bir adım atamazdı. Maalesef Türkiye de böyle. Bu dün de bugün de sorgulanmıyor. Hamaset her zaman zararlıdır.

Bir de “son terörist etkisiz hale getirilinceye kadar” savaşa devam edileceği tespiti var ki, bunun bir soykırım anlamına gelebileceğini kimse düşünmüyor. Bugün İsrail Uluslararası Adalet Divanı'nda yargılanıyor. Zira “son Hamas teröristi yok edilinceye kadar” savaşın tüm Filistin halkına karşı bir

“jenosite” dönüştüğüne dünya şahit olmaktadır. Türk ordusunun gerek Türkiye’de, gerek Irak ve Suriye’de Kürtlere karşı yürüttüğü operasyonlar bir soykırım boyutu kazanmaktadır. Hele İŞİD, El Kaide kalıntıları ve ÖSO ile birlikte Suriye-Rojova’dan Kürtleri sürüp oralara bu cihatçı kalıntıları ve göçmenleri yerleştirmek Birleşmiş Milletlerin soykırım tarifine çok yakındır.

40 yıl savaş ne demek?

Bunu bir soran yok mu?

Maalesef Türkiye’de iktidar ve yöneticilerin tarihten bir ders çıkarma, içinde buldukları durumu sorgulama diye bir alışkanlıkları yoktur. Bu yıl, 2024 Kürt isyanının, direnişininin 40. yılı. Ülkede, bölgede 40 yıldır bir savaş gidiyor. En azından bu savaşın 40. yılında bir sormak gerekmez mi:

Niçin savaş?
Kürtler neden başkaldırılar?
Ne istiyorlar?
Suçlu kim, biz mi, onlar mı?
PKK ne istiyor, neden savaşıyor? Bu sorular sorulur, tartışılırsa, sorunun çözümüne varmak

muhakkak daha kolay olacaktır. 40 yıl savaş ne demek? 40 yıl savaş bir ülkeyi mahveder, bir toplumu çürütür, ahlak ve moral değerlerini yıkar, ekonomisini çökertir. Hele bu bir iç savaşa o ülke kaçınılmaz olarak bölünmenin eşiğine gelir, büyük devletlerin oyuncağı olur. Türkiye bunları yaşamakta. Bir avuç iktidar hırslı insan topluma bunu yaşatmaktadır. Avrupa 1618-1648 yılları arasında 30 sene süren savaşta mahvoldu, bitkin düştü. Sonunda Vesfalya Barış Antlaşmasıyla savaşa son verdi ve hızla yükseldi. Türkiye de Kürtlerle savaşa son versin, ekonomik, sosyal, siyasi olarak hızla yükselecektir.

Ama bunlar Erdoğan’ın umurunda değil. Görülen o ki, ülkede esen bu vurdumduy-

mazlık karşısında PKK kırkıncı yıla hazırlanıyor. Ülkeyi zor günler bekliyor. Kırkıncı yılın kanlı geçmemesi için her iki tarafın artık müzakere ve barış yolunu zorlaması ve denemesi gerekmektedir. Kürt tarafı onurlu bir barışa hazır olduğunu beyan etmektedir. Sıra Türk tarafındadır. Onun da onurlu bir barış için hazır olması gerekir. Burada da en büyük sorumluluk Türk sol ve demokratik güçlerinin üstündedir. Kürt sorununun demokratik ve barışçıl çözümü için daha şimdiden harekete geçilmelidir. Kamuoyu aydınlatılmalıdır.

Kürt sorununda önce

iğneyi kendimize batırmalıyız

Türkiye’nin bir Kürt sorunu vardır. O zaman sormak gerekir: Neden vardır? Çünkü Türkiye’de sayısı 20 milyona varan kendisi-

ne Kürt diyen bir halk vardır ve bu halk çoğunlukla Türkiye’nin doğusunda, Kürdistan denen yerde yaşamaktadır. Ama bu halk özgürce, Türklerle eşit olarak kendi ulusal ve siyasi kimlik ve

kültürüyle yaşamak istemektedir. Biz Türkler de onlara “Hayır Türkiye’de Kürt Mürt yoktur, Türk vardır, burada yaşayacaksan Türk olacaksın. Lozan’da Sevr ‘yürtüldü’, Lozan’da Kürt yoktur, Türk vardır, Türkiye denen bu ülke biz Türklere verildi. Burada ancak Türk olanın yaşama hakkı vardır” diyoruz. Onlar da, “Türkiye denen ülkenin doğusu ve Güneydoğusu Kürdistan’dır. Osmanlı döneminde de böyleydi. Kürdistan benim ülkemdir, Kürdistan’da çoğunlukla Kürtler yaşar. Ben ülkemde istediğim gibi yaşamak istiyorum. Bu benim hakkımdır, ister ayrılırım, ister birlikte yaşarım, buna karar verecek olan benim, her halk gibi benim de kendi kaderimi belirleme, kendi

ülkemde nasıl yaşayacağıma karar verme hakkım vardır; bu uluslararası hukukta olan bir haktır” diyor. Biz de ona, *“senin böyle bir hakkın yoktur; Lozan'da bu hak sana değil yalnız biz Türklere verilmiştir; Kürdistan yoktur Türkiye vardır”* diyoruz.

Görülüyor ki, Türkiye'de bir Kürt sorunu vardır, bu sorunun da nedeni biz Türklerin sayısı 20 milyona varan, Kürdistan denen yerde toplu halde yaşayan bir halkın, Kürt halkının varlığını, kimliğini ülkesini, dilini, kültürünü yok sayması, inkâr etmesi, onları Türkleştirmeye kalkmasıdır. Burada Lozan'da Kürtlerin anılmaması tali bir sorundur. Anılmadığı için de Kürtler yok olmamıştır. Bu “yokluk” anlayışı üzerine 1923'de Cumhuriyet kuruldu. Cumhuriyetin kuruluş felsefesi Anadolu'da Osmanlı'dan artan kalan milletlerden tek dilli, tek dinli, tek kültür-

lü suni bir Türk milleti yaratmak, milleti ve ülkesiyle ilelebet yaşayacak bölünmez bir Türk devleti kurmaktır. Yüz yıldır bu anlayış devam ediyor. Artık bu anlayış miyadını doldurmuştur. Ülkede çok uluslu, çok dilli, çok dinli, çok kültürlü eşit, özgür, demokratik, barış içinde ortak bir ortak bir yaşam anlayışı geliştirmek gerekmektedir.

Anadolu'yu soykırım ve isyanlar ülkesi olmaktan çıkartalım

Aslında Cumhuriyetin felsefesi dediğimiz Anadolu'da diğer halkları yok sayma ve yok etme anlayışı daha eskidir. Abdülhamid zamanında başlamış, İttihat-Terakki zamanında güçlenmiş, bu uğurda önce Ermeniler ve diğer hristiyan halklar soykırıma uğratılmış, Anadolu müslümanlaştırılmış, Cumhuriyet

döneminde de Müslümanları Türkleştirme yoluna gidilmiştir. Bu politikayı Kürtler kabul etmemiş ve isyan etmişlerdir. Cumhuriyet tarihinde bilinen Kürt isyanlarının sayısı 29'dur. Şeyh Said, Ağrı, Dersim-Seyid Rıza isyanları en çok bilinen, en büyük kıyımların ve sürgünlerin yaşandığı isyanlardır. Son 29. isyan PKK öncülüğünde başlayan Öcalan önderliğindeki isyandır. Eski isyanları devlet 1-2 yıl içinde bastırabiliyordu. Ama bu son isyan 40 yıldır sürüyor. Bir türlü bastırılmıyor ve bastırılması da imkânsız gözüküyor. Çünkü Kürtler artık eski yalnız bırakılmış, çaresiz Kürtler değil.

Onların uluslararası alanda tanınmış siyasi örgüt ve kadroları, eğitilmiş askeri birlikleri, gerillaları var. Bunlar Kürtlerin ulusal ve demokratik siyasi ve kültürel haklarını elde edinceye kadar savaşmakta kararlılar.

Onun için günümüzde artık örgütlenmiş en doğal var olma hakları için savaşan bir halkı yenmek, bitirmek, imha etmek imkânsızdır. Onun için bu savaş 40 yıldır sürüyor. Devlet Kürt halkının bu savaşını itibarsızlaştırmak için ona terör yaftasından tutunda emperyalist devletlerin taşeronluğuna kadar her türlü suçlamayı yakıştırmaktadır. Ama bunlar miyadı dolmuş psikolojik savaş propagandalarıdır. 40 yıllık bir savaş bir devleti, bir halkı fakirleştirir, yoksullaştırır. Türkiye halkı fakirleşti, yoksullaştı. Sivri biber, patlıcan ve patatesin, domatesin fiyatlarının artmasının, enflasyonun yükselmesinin en önemli nedenlerinden biri de bu savaştır. Kürtlere karşı atılan mermi ve bombaların masrafıdır. Bunun böyle olduğunu itiraf eden Erdoğan ve Bah-

çeli'dir.

Hedef “hür milletlerin hür ittifadına” dayalı demokratik cumhuriyet

Artık şimdi durup, geri dönüp bir bakmanın, bir muhasebe yapmanın zamanıdır. Sevr “yırılmış” Lozan gelmiştir. Ama bu ülkede Türklerden başka yaşayan milletler, halklar da vardır. Türkiye öyle homojen, tek milletten, tek dilden, tek dinden, tek kültürden oluşan bir ülke değildir. Çok uluslu, çok dilli, çok dinli, çok kültürlü bir ülkedir. O zaman bir düşünmek gerekmez mi? Terslik bu ülkedeki bu çokluğu inkâr etmekte değil mi? 100 yıl önce yapılan bir hatayı hâlâ devam ettirmekte değil mi? O dönem dünyada meydana gelen çok özgül koşullarda yapılan Lozan Antlaşması'nda adı geçmedi diye Kürtler veya küçükte olsa bir halk yok olmaz ki! Tarihten ders çıkarıp bu hatanın

düzeltilmesi, Türklerin Türkiye'de bizden başka daha milletlerin ve halkların yaşadığını kabul ve ilan etmesi, bu halklarla birlikte eşit, özgür, barış içinde, demokratik bir cumhuriyette birlikte yaşamak istediğini beyan etmesi gerekir. Kürtler zaten bunu beyan ediyorlar.

O zaman görev hemen savaşı sonlandırmak barışı inşa etmek için kolları sıvamaktır. Son haftalarda ard arda gelen “şehit” haberlerinin kamuoyunda yarattığı çıkışlar çok iyi değerlendirilmeli, bu yerel seçim kampanyaları sırasında savaşa karşı barışı inşa etme eylemleri hızlandırılmalıdır. Burada sorumluluk yine sol ve demokratik güçlere, işçi sınıfına ve emekçilere düşmektedir. “Hür halkların hür ittifadına” dayalı federal demokratik şuralar cumhuriyeti onların 100 yıllık talepleridir.

Nâzım 122 Yaşında!

İYİ Kİ DOĞDUN
KOCA ÇINAR!

İyi ki, seninle
aynı saflarda
olmanın onurunu
yaşattın bizlere!!!

İşçi Sınıfının Savaş Yolunda

DURUM